

მეგობრები

სამთავროს წმიდა ნინოს ღვთა მონასტრის პერიოდული გამოსვლა.
ქურნალი გამომცემის 2010 წლის 5 ივნისიდან, სამ თვეში ერთხელ.

15 აპრილი 2015. № 1-2 (18-19)

„მიყვარან მაყვარნი ეგე ჴენნი

და მუნ მნებავს ბონებითა“

წმიდა მიწა მიტინა

იბეჭდება სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსის, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის, უწმიდესისა და უნეტარესის **ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით**

„როცა ვფიქრობთ იმაზე, თუ რა არის ქართული იდეა, მივდივართ დასკვნამდე, რომ ქართველი ერის დანიშნულებაა – იქადაგოს ჭეშმარიტი სარწმუნოება. ხომ არსებობს წინასწარმეტყველება, რომ საქართველო, ქართველი ერი უკანასკნელ ჟამს გაბრწყინდება. ვიცით სახარებიდან, რომ უკანასკნელ ჟამს ყველგან დაეცემა რწმენა, ზნეობა, საქართველო კი ღვთის მადლითა და წყალობით გაბრწყინდება და, ჯილდოდ ამისა, როგორც დიდი მამა და მოღვაწე ამბობს, მეორედ მოსვლის ჟამს მთელი ქვეყნიერება განიკითხება „ქართულითა ენითა“. ეს იქნება კიდევ ერთი მადლი, რომელსაც მოგვანიჭებს უფალი. მადლობას ვწირავთ ყოველადწმიდა ღვთისმშობელ დედას, რომელმაც ინება, რომ იყოს პატრონი საქართველოსი...“

**უწმიდესი და უნეტარესი
ილია II**

© ყველა საავტორო უფლება დაცულია. ჟურნალ „მაყვლოვანში“ გამოქვეყნებული ტექსტებისა და ფოტომასალის გამოყენება აკრძალულია რედაქციის ნებართვის გარეშე.

ISSN 1987-5207
შპს (UDC) 27 + 271.2
მ – 407

	სსამეგრეო შპს-საინფორმაციო-კომუნიკაციო სარეგისტრაციო სამსახური მართლად რეგისტრაციის №.....	მიმდინარე რეგისტრაციის № 1-2(18-19) 15.04.15. თარიღი
	დასახელება: ქუჩისა და მუჯავოკანი რეცენზენტი: მედიკონი და ზნე კაცინტი	

შინაარსი

ქრისტე აღსდგა.....4	წმიდა მთის წმიდა კინოტის წერილი პატრიარქ ბართოლომეოსს.....26
მადლობა ღმერთს ყველაფრისათვის.....7	არქიმანდრიტი ლაზარე (გაგნიძე) საყოველთაო სამსჯავრო.....29
გალობა უფლისა ჩვენისა მიმართ იესო ქრისტესა.....8	იღუმენია ქეთევანი (კოპალიანი) წუთისოფელი წარმავალია.....31
მღვდელმთავრე კირიონი II მართლმადიდებელი საქართველოს შიიტ მუსულმანებთან საუკუნეობრივი ბრძოლის ბოლო ეპიზოდი.....12	ალექსანდრე მარუაშვილი სარწმუნოება და მეცნიერება.....33
წმიდა მღვდელმთავარი ნიკოლოზ სერბი რა არის ვეროპა?.....15	შორენა გულიაშვილი ღირბის ღმრთისმშობლის მიძინების მონასტერი.....39
ეპისკოპოსი იოანე სმოლენსკელი ადამიანის გარდაცვალება სიკვდილისაგან მარადიულ ცხოვრებაში.....19	მძლე ნიში ჯვარისაი.....43
ღირსი ნილოს სინელი ცალკეული აზრები და გამონათქვამები..22	ფოტოქრონიკა.....44

რედაქტორი:

მონოზონი ანა (ნიაური)

სარედაქციო კოლეგია:

არქიმანდრიტი ლაზარე (გაგნიძე)
იღუმენია ქეთევანი (კოპალიანი)

რედაქტორის თანაშემწე:
მონოზონი ბარბარე (იაკობაძე)

კომპიუტერული მომსახურება:
ლია არევაძე

მისამართი: მცხეთის სამთავროს

წმიდა ნინოს დედათა მონასტერი.

მირიან მეფის ქუჩა N 3

ტელ: 893 76 31 87; 893 30 07 07

ელ.ფოსტა: samtavrosmonasteri@yahoo.com

ანგარიშის ნომერი: GE65BG000000158107700

ქრისტე აღსდგა! ჭეუპარიტად აღსდგა!

კონდაკი, ხმა 8 (8)

დაღაცათუ ნებსით თვისით საფლავად შთაჰხედ უკუდავო, არ-
ამედ ჯოჯოხეთისა იგი ძალი დაარღვიე, და აღჰსდგე, ვითარცა მძლე,
ქრისტე ღმერთო, ხოლო მენელსაცხებლეთა დედათა ხარებად მიჰ-
მადლე, და მოციქულთა მშვიდობად მიანიჭე, რომელმან დაცემულთა
მიეც აღდგომაჲ.

გალობა 8 (7), სძლის-პირი

რომელმან ყრმანი იხსნა სახმილისაგან, რაჟამს განკაცნა, ივნო,
ვითარ მოკუდავმან, და ვნებითა მოკუდავსა, უხრწნელებისა შეჰ-
მოსა სამოსელი მხოლომან კურთხეულმან, ღმერთმან მამათამან, და
ზესთა ამაღლებულმან:

დედანი ღუთივგანბრძობილნი შემდგომად შენსა, სრბით მირონითა მიგდევედეს ღმერთსა, და რომელსა მოკუდავად გეძიებდეს აღდგომილსა და ცხოველსა, თაყუანისგცეს და პასქა ესე საიდუმლოსა მოწაფეთა ახარეს:

სიკუდილითა სიკუდილისა შემუსრუასა ჯოჯოხეთისასა დღეს ვდღესასწაულობთ, დასაბამსა და მიზეზსა ახლისა ცხოვრებისასა უგალობთ, მხოლოსა კურთხეულსა, ღმერთსა მამათასა, და ზესთა აღმატებულსა.

განმანათლებელი, თვით-ხმოვანი

ხორცითა მიიძინე, ვითარცა მოკუდავმან მეუფემან და უფალმან და მესამესა დღესა აღჰსდევ, და ადამი თანა-აღადგინე ხრწნილები-საგან, და სიკუდილი დაჰხსენ, პასექო უხრწნილებისაო, სოფლისა მაცხოვარო.

აქებდითსა ზედა, ხმასა ზედა ა (1)

რომელმან ჯოჯოხეთი წარმოსტყუენე, და კაცებად აღადგინე აღდგომითა შენითა ქრისტე, ღირსმყუენ ჩუენ წმიდით გულითა, გალობად და დიდებად შენდა.

დასდებულნი პასექისანი, ხმა ე (5)

ხილვით მოვედით დედანო მახარებელნო, და სიონს არქუთ, მიიღე ხარება სიხარულისა ჩუენგან აღდგომისათვის, იშუებდ და განსცხრებოდე იერუსალიმ, და იხილე ქრისტე მეუფე შენი, ვითარცა სიძე სასძლოთ, გამომავალი საფლავით, და ღუთივ-ბრწყინუალედ მივეგებოდეთ.

დიდება, აწდა ხმა ე (5)

აღდგომისა დღე არს – განვპრწყინდებოდეთ დღესასწაულსა ამას, და ურთიერთარს შევიტკობთ, და ვპრქუათ ძმათა ჩუენტა, მოძულეთაცა ჩუენტა შეუნდოთ ყოველი აღდგომასა, და ესრეთ ღუთივ-ბრწყინვალედ დაღად-ვპყოთ:

ქრისტე აღჰსდგა მკუდრეთით, და სიკუდილითა, სიკუდილი დაჰსთრგუნა, და მყოფთა საფლავისათა ცხოვრება მიჰმადლა.

განტეება

ქრისტე აღჰსდგა მკუდრეთით, სიკუდილითა სიკუდილისა დამთრგუნუელი, და საფლავების-შინათა ცხოვრებისმიმნიჭებელი, ჭემმარიტმან ღმერთმან ჩუენმან, მეოხებითა ყოვლადუხრწნელისა დედისა თუისისათა, და ყოველთა წმიდათათა, შეგვიწყალნეს და გუაცხოვნნეს ჩუენ, ვითარცა სახიერ-არს და კაცთ-მოყუარე.

ზატიკი

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი,
უწმიდესი და უნეტარესი ილია II

* * *

„ყოველი წლის აღდგომა ღვთისადმი მადლიერების
დღე იქნება. ბედნიერია ის ადამიანი და ის ერი,
რომელიც მადლობს უფალს.

მადლობა ღმერთს ყველაფრისათვის

- ჩვენს ერს ყოველთვის ჰქონდა მადლიერების გრძობა ღვთისადმი. ამის დადასტურებაა საუკუნეთა მანძილზე, განსაკუთრებით კი ყველაზე დიდი გაჭირვების უამს, – აშენებული ეკლესია-მონასტრები.

- ღვთისადმი მადლიერების გამოხატვა საჭიროა როგორც მთელი ერისთვის, ისე ცალკეული პიროვნებისთვის, რადგან ასეთი დამოკიდებულება მადლის მოპოვების უმარტივესი და ერთ-ერთი უმთავრესი საშუალებაა.

- სახარებაში ვკითხულობთ, რომ განკურნებული ათი კეთროვანიდან მხოლოდ ერთი, სამარიტელი, დაბრუნდა მაცხოვართან მადლობის სათქმელად და ამიტომაც ღირსი გახდა შემოქმედი ღმერთი შეეცნო და ცხონების გზა ეპოვა, ხოლო დანარჩენმა ცხრა განკურნებულმა კეთროვანმა, რომელნიც აბრაამის შთამომავალნი იყვნენ და „სასუფევლის ძეგლ“ იწოდებოდნენ, უმადურობით დაკარგეს უფალი.

- წმიდა მამები გვასწავლიან, რომ საიდუმლო სერობის შემდეგ, ღვთის უდიდეს საიდუმლოს ნაზიარებ იუდას გულითადი მადლობა რომ ეთქვა იესო ქრისტესთვის, იმ საშინელ დაცემას თავიდან აიცილებდა. ამიტომაც, იუდა დალატთან ერთად, უმადურობის სიმბოლოდაც მიიჩნევა.

- ჩვენდა სამარცხვინოდ, ხშირად მადლიერებას, ადამიანებისადმი უფრო ვიჩენთ, ვიდრე უფლის მიმართ. მოჩვენებით მადლიერებას კი, როგორც ყველაფერ ფარისევლურს, აზრი არა აქვს და სისამაგლეა იგი ღვთისა და კაცის წინაშე.

- უმადურობა ამპარტავანთა, ანუ ყველაზე დიდი და საშინელი ცოდვის მქონეთა, ერთ-ერთი თვისებაა; მაშინ, როდესაც, გულწრფელი მადლიერება თავმდაბლობის გამოხატულებაა და ასეთ ადამიანებს ახასიათებთ.

- ღმერთს მადლობა უნდა შევწიროთ ყველაფრისათვის, მათ შორის ავადმყოფობისა და სხვადასხვა განსაცდელთათვის, რადგან უფლის განგებულებით აღესრულება ყოველი და იგი აუცილებელია ჩვენი სულიერი აღზრდისა და ცხონებისათვის.

- მართლმადიდებელი ეკლესიის უთვალსაჩინოესმა მოღვაწემ ღვთისადმი მადლიერების საუკეთესო მაგალითი მოგვცა, რომელმაც გადასახლებაში მყოფმა მოუწოდა, თავის სამწყსოს და ანუგეშა ისინი ცნობილი სიტყვებით: „მადლობა ღმერთს ყველაფრისათვის.“

- გავიხსენოთ მართალი იობი, როგორი სიმშვიდით, მოთმინებითა და მადლიერებით მიიღო მან თავსდატეხილი დიდი განსაცდელი; სანაცვლოდ კი უფალმა ამქვეყნადვე მრავალწილად დაუბრუნა ქონებაც, დიდებაცა და პატივიც.

- „მოწყალებისა კარი განგვიღე კურთხეულო ღვთისმშობელო, რათა რომელნი ესე შენ გესავთ, არა დავცნეთ, არამედ განვერნეთ წინააღმდგომთა მტერთაგან, რამეთუ შენ ხარ ცხოვრება ნათესავისა ქრისტიანეთასა, ამინ!“

გამოკრებილი უწმიდესისა და უნეტარესის
ილია II-ის ეპისტოლედან.
2012 წელი

GALOBA UFLISA CUENISA MIMART IESO QRISTESA

გალობა ა. ხმა ვ. სძლისპირი.

ზღუა მეწამული კუერთხმან განაპო, განხმეს სიღრმენი და უფსკრულ-იქმნეს, გზა უჭურვილთა და შეჭურვილთა მათ, საფლავ არა დამმარხუელ გუამთა. გალობით უგალობდეთ, რამეთუ დიდებით დიდებულარს, ქრისტე ღმერთი ჩუენი ცხოველი.

იესო ტკბილო, ქრისტე იესო, სულგრძელო სულისა ჩემისა წყლულებანი განპკურნენ იესო, და დაატკბე გული ჩემი მრავალმოწყალე, გვედრები იესო მაცხოვარო ჩემო, რათა გადილო მე ცხოვნებულმან.

იესო ტკბილო, ქრისტე იესო, განმიღე მე სინანულისა კარი, კაცთმოყვარე იესო ჩემო, შემიწყნარე მე შენდა მოღვთიანი,

და მხურვალედ მოხოველი იესო მაცხოვარო ჩემო, ცოდუათა მოტევებისა.

იესო ტკბილო, ქრისტე იესო, გამომიტაცე ხელთაგან მტერისა მის ბელიარისათა იესო და ღირსმყავ, მარჯუენით წარდგომად დიდებისა შენისა, იესო მაცხოვარო ჩემო, ნაწილსა მარცხენეთასა, დამხსნელო ჩემო.

დიდება

იესო ტკბილო, კაცთმოყვარეო, ქრისტე იესო, შემინდუნე მე ცოდვით დაცემანი სულისა ჩემისანი. და ჰყავ გული ჩემი იესო, სავანედ შენდა თანა მამით და სულით წმიდითურთ.

აწდა

იესოს ქრისტეს, ღმრთისა მშობელო, ევედრე უხმართა ამათ მონათა შენთათვის ყოვლადწმიდაო, რათა ლოცვითა შენითა სატანჯუელთაგან უბიწოო, ბიწიანქმნილნი ესე გვიხსნეს და შევეტკბნეთ დიდებასა სამარადისოსა.

გალობა გ. სძლისპირი

სამებაო წმიდაო, აღამაღლე რქად ეკლესიისა დღეს, მიუდრეკელად უხესთავს ბუნებათა სიმაღლესა ზედა, სარწმუნოებისა შენისასა, საფუძველსა შეურყეველსა. და მას შინა განმაძლიერენ.

იესო კაცთმოყვარეო, იესო ჩემო, მონისაგან შენისა, რომელი ესე გიდაღადებ სინანულითა, დამიხსენ მე იესო დასჯისა და ტანჯვისაგან, მხოლოო სულგრძელო უფალო, იესო ტკბილო, მრავალმოწყალე.

აღმადგინე მე იესო ჩემო, მონაი შენი დაცემული, იესო ჩემო, მაცხოვრე მე მონანული, იესო ჩემო, და გეენისაგან მიხსენ, იესო დასჯისა და ტანჯვისაგან, მხოლოო სულგრძელო, უფალო, იესო ტკბილო, მრავალმოწყალე.

დიდება

ჟამი, იესო ჩემო, რომელი მომეც ვნებათა შინა წარველე, იესო ჩემო, ამისთვის ნუ განმაგდებ მე, იესო ჩემო, არამედ კუალად

მომიწოდე გევედრები შენ მეუფეო, იესო ტკბილო და მაცხოვრე მე.

აწდა.

ქალწულო, მშობელო იესოს ჩემისაო, ევედრე მას ხსნად ჩუენდა გეენისაგან ცეცხლისა, მხოლოო ღმრთისა მტვიროთველო, შესავედრებელო ჭირვეულთაო, ღვთივმი-მადლებულო, და ღირსმჰყავ მე ცხოვრე-ბასა დაუსრულებელსა.

წარდგომა ხმა გ.

მაცხოვარო ჩემო იესო, რომელმან აცხოვრე უძღები იგი, მაცხოვარო ჩემო იესო, რომელმან შეიწყნარე მეძავი იგი, აწ მეცა შემიწყნარე, იესო მრავალმოწყალეო, მაცხოვრე, მოწყალე მექმენ ჰოი, იესო ქუე-ლის მოქმედო, ვითარცა მანასედი სახიერო იესო ჩემო, ვითარცა მხოლოო კაცთმოყვა-რე ხარ.

გალობა დ. სძლისპირი

რაჟამს წინასწარმეტყველმან იხილა საიდუმლო დაფარული, განკვირვებულ-მან დაღადაჰყო. რომელმან დაჰსდევ წყა-ლობით სიყუარული მტკიცე მამაო და ძე შენი მხოლოდშობილი მოეც ძეთა კაცთა მომტყვებელად ცოდუათა.

განჰკურნე იესო ჩემო სულისა ჩემისა წყლულეებანი, იესო ჩემო გევედრები, რათა გამომიტაცო მე, იესო ჩემო სახიერო, ხელ-თაგან სულთა განმხრწნელთა ბელიარის-თა, და მაცხოვრე მე.

შეგცოდე იესო ჩემო, სახიერო იესო ჩემო, მაცხოვრე მე მოღტოლვილი საფა-რველისა შენისა მიმართ, იესო ტკბილო, სულგრძელო და კაცთმოყვარეო და სა-სუფეველსა შენსა ღირსმჰყავ მე.

დიდება

არა რომელმან შეგცოდა, იესო ჩემო, ვითარცა მე შეგცოდე უბადრუკმან და უღირსმან, არამედ კუალად შენ გევე-დრები, იესო ჩემო, მაცხოვრე, და მომანიჭე ცხოვრებისა მის დაძვედრება.

აწდა

შენ, ყოვლადსაგალობელო იესო ქრისტეს მშობელო, მას ევედრე რათა ვიხ-სნნეთ სატანჯველთაგან, ყოველნივე მგა-ლობელნი შენნი, რომელნიცა ჭეშმარიტად ღმრთისმშობლად გხადიან და გადიდებენ შენ.

გალობა ე. სძლისპირი.

ბნელისაგან ცოდუათასა, გიღადადე-ბენ შენ სულნი ჩუენნი, მრავალმოწყალეო ღმერთო, ნათლითა მით მიუაჩრდილებელ-ითა, განგუანათლენ და წარგვიმართენ სე-ლანი ჩუენნი, მახარებელო მშვიდობისაო.

შენ ხარ სიქადული იესო, გონებისა ჩემისა და სასო განწირულისა სულისა, იესო ჩემო, მისხენ დასჯისა მისგან, რომე-ლი ესე გიხმობ, მაცხოვრე მე იესო ქრისტე, უბადრუკი ესე.

ყოვლადვე იესო ჩემო, ვნებათა მიმართ უკეთურებისათა შთავრდომილი გიღ-ადადებ, იესო ჩემო, შეწვევისა ხელი მო-ჰყავ, და აღმომიწოდე, რომელი გიღადადებ. მაცხოვრე, იესო ჩემო ტკბილო.

დიდება

გონებისა მწიკულთა მქონე, იესო ჩემო, გიღადადებ შენ, განჰსწმიდე მწიკული ცოდუათა. მისხენ სიღრმისაგან ბოროტი-სა, უმეცრებით ჰშთავრდომილი ესე, სახ-იერო იესო ჩემო, გევედრები.

აწდა

ქრისტეს მშობელო, ქალწულო ღმრთი-სა დედაო, მას ევედრე აწ, რათა გვიხსნეს ყოველნივე მორწმუნენი და ერნი დასჯის-აგან, რამეთუ შენსა გარეშე შუამდგომელი და მხსნელი სხუა არავინ ვიცით.

გალობა ვ. სძლისპირი.

მუცლადილო იონა ვეშაჰმან და არა განჰხრწნა მან იგი, რამეთუ მით მოასწავა, სახე სამ დღე დაფლვისა შენისა, რომელ-მანცა დაფლუა თავსიდეა ჩუენთვის სახ-იერ. და ეტყოდა იგი მცუელთა მათ, ჰოი, ცრუნო, წყალობაი თქუენი დაუტევეთ თქუენ დღეს.

იესო ჩემო, ქრისტე მრავალმოწყალე, აღ-გიარებ შემიწყალე, ჰოი იესო მაცხოვარო, ხრწნილებისაგან მისხენ, იესო ჩემო, რა-მეთუ არავინ იქმნა ესრეთ უძღებ, ვითარცა მე ვნებული, ჰოი, კაცთმოყვარეო. არამედ შენ იესო ტკბილო, მაცხოვრე მე.

დიდება

იესო ჩემო, მეძავსა მას და უძღებ-სა, მანასეს და მეზუერესა, და ყოველ-თავე მცოდველთა, პირველთა და შემდ-

გომთა, წარვჭხედ იესო ჩემო, ვნებათა და სიბილწეთა მიერ. კუალად ავაზაკსა და ნინეველთა, იესო ტკბილო, სინანულსაცა მათსა ღირმყავ.

აწდა

იესოს ჩემისა ქრისტეს ღმრთისა მშობელო, ყოვლადწმიდაო ქალწულო, სახლო ღმრთისაო მარიამ, მხოლოო შეუგინებელო, შეგინებული ესე და კეთილთაგან ყოვლად ცალიერი, აწ ღოცუათა შენთა უსუპითა განმწმიდე, და შეურვებულსა ნუ დამაგდებ, კურთხეულო.

კონდაკი. სმა მ

იესო ტკბილო, სოფლისა ნათელი და სიტკბოებო, დაბნელებულისა სულისა ჩემისა თუალნი განმინათლენ, ძეო ღმრთისაო, ღმრთივბრწყინვალითა მით ნათლითა შენითა, იესო მწყემსო ტკბილო, მომიძიე რათა გიგალობდე, ნათელსა მაგას დაუღამებელსა.

გალობა ზ. სძილსპირი.

ვჰსცოდეთ და უსჯულო ვიქმნენით და სიცრუე ვჰყავთ წინაშე შენსა, და არა დავიმარხეთ აწ, არცა ვჰყავთ მეუფეო, ვითარცა იგი შენ მამცენ ჩუენ. გარნა ნუ მიმცემ ჩუენ სრულიად მაღალო, მამათა ჩვენთა ღმერთო.

ქრისტე იესო ჩემო, არა რომელმან ჰსცოდა ქუეყანასა ზედა საუკუნითგან, იესო ჩემო, ვითარცა მე ვჰსცოდე უბადრუკმან და უძღებმან. ამისთვისცა გიღაღადებ იესო ჩემო და გევედრები შენ, მოწყალე მექმენ მოწყალეო იესო, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო.

იესო ქრისტე მრავალგზის აღვითქუ ვნებულმან სინანული და გეცრუე უბადრუკი, და აწ კუალად უგრძნობელად მყოფი ესე გიგალობ შენ, სული და გონებაი ჩემი განაბრწყინვე, ქრისტე სახიერო, კურთხეულო, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო.

დიდება

ქრისტე იესო შენ გიღაღადებ, შიშსა მას შენსა შემსჭუალე გული ჩემი, იესო ჩემო, წარმიძედუ მეუდროებისა ნავთსაყუდელად, იესო ჩემო, რათა ცხოვნებული გიღაღადებდე, მოწყალე მექმენ მე

კურთხეულო იესო, უფალო ღმერთო მამათა ჩუენთაო.

აწდა

ქრისტეს იესოს მშობელო, სძალო საშინელო უმეტეს ბუნებათასა, ევედრე ყოვლადწმიდაო მოტევებად ყოველთა ცოდუათა ჩემთა, ქალწულო, რათა გიწოდდე ცხოვნებული, კურთხეულ ხარ დედოფალო, ღმრთისა ხორცითა მშობელო.

გალობა მ. სძილსპირი.

წმიდანი შენნი ყრმანი ბაბილონს შინა ხერუვიმთა მისგავსებულნი, სამსა წმიდასა გალობასა იტყოდეს, გაკურთხევთ შენ, გიგალობთ, და აღგამადლებთ ყოველთა ღმერთსა.

შენ გევედრები, იესო ჩემო, ვითარცა მეძავი იგი, იესო, იხსენ მრავალთა ცოდუათაგან, ეგრეთვე მე, იესო ჩემო, მიხსენ, და წმიდა ჰყავ გონებაი ჩემი შეგინებული.

მივჰსდევდ, იესო ჩემო, პირუტყუებრივთა გემოთა, და პირუტყვად ვჰსჩან ჭემმარიტად, იესო ჩემო, ვნებითა მივემსგავსე მაცხოვარო ჩემო იესო, პირუტყვებისაგან მიხსენ.

დიდება

ჰშთავვარდი იესო ჩემო, განმხრწნელთა ავაზაკთა შორის, განმეძარცუა სამოსელი ღვთივქსოვილი, და მდებარე ვარ წყლულუბით, და გუემულსა ამას დამასხ ზეთი და ღვინოი წყალობისა.

აწდა

იესოს ღმრთისა ჩემისა მტვიროველო, ღმრთისმშობელო, გამოუთქმელად მას ევედრე ხსნად ჩუენდა ჭირთა და ურუათაგან მორწმუნეთა და მგალობელთა შენთა, ქალწულო.

გალობა თ. სძილსპირი.

შენ მხოლოო სანატრელ ხარ, თესლებსა შორის, ქალწულო, რამეთუ გამოგვიბრწყინდა შენგან ნათელი მსხდომარეთა ბნელსა მას შინა და განანათლნა სულნი ჩუენნი. ამისთვის, ღმრთისმშობელო, სამართლად გადიდებთ.

თანაწარვჭხედ მანასეს, მეზვერესა და მეძავსა, და უძღებსა, მოწყალეო იესო ჩემო, და ავაზაკსა საქმეთა მათ შინა სირცხ-

ვილისა და უადგილოსათა იესო, არამედ შენ იესო ჩემო, ისწრაფე და მაცხოვრე მე.

ადამისითგან, იესო, ყოველთავე მცოდუნელთა უწინარეს ჰსჯულისა და ჰსჯულსა შინა, და შემდგომად ჰსჯულისა მძლე ვექმენ მადლსა ვნებათა მიერ უბადრუკი, არამედ შენ იესო, სასჯელითა მით შენითა მაცხოვრე მე.

დიდება

ნუ განმყოფ მე იესო, გამოუთქმელისა მის დიდებისა შენისაგან, ნუმცა მექმნების ნაწილი იგი მარცხენე ტკბილი, არამედ მარჯუენით ცხოვართა თანა შენთა შემპრთე, ქრისტე იესო ჩემო ტკბილო და განმისუენე.

აწდა.

იესოს ღმრთისა მშობელო, რომლისა მტვირთუელ იქმენ, მხოლოდ გამოუცდელი ქორწილისაო, ქალწულო, მოწყალე ჰყავ იგი, რათა გვიხსნეს ჭირთაგან, და ცეცხლისა მისგან მერმისა მოსლვადისა.

დასდებელნი სინანულისანი უფლისა ჩუენისა

იესო ქრისტეს მიმართ: ხმა ვ.

ყოველი სასოება ჩემი შენზედა დამიძს, იესო, ყოვლადტკბილო, სულთა და გონებათა ჩუენთა წმიდამყოფელო, მეუფეო ქრისტე, მრავალმოწყალე იესო, მაცხოვრე, მაცხოვარო ჩემო, ყოვლადძლიერო, ნუ დამიტევებ, მაცხოვარო ჩემო, მიხსენ ყოვლისავე სატანჯველისაგან, იესო ჩემო, ღირსმყავ, ცხოვნებულთა შენთა ნაწილსა, იესო ჩემო ტკბილო, და გუნდსა მას რჩეულთა, შენთასა შემრაცხე, იესო კაცთმოყუარეო.

იესო ყოვლადტკბილო, მოციქულთა დიდებაო, მოწამეთა მეუფეო, სიქადულო ჩემო, ყოვლადძლიერო იესო, მაცხოვრე, მაცხოვარო ჩემო, შეუენიერო და სასურველო, ქრისტე, შემიწყალე, ოხითა მშობელისა შენისათა, და ყოველთა წმიდათა შენთათა, მოციქულთა და წინასწარმეტყუელთა და წმიდათა ზეცისა ძალთა მეოხებითა, იესო, სამოთხისა შუებასა ღირსმყავ, იესო, კაცთმოყუარეო.

დიდება

იესო, ყოვლადტკბილო, მონაზონთა დიდებაო, მმარხუელთა სიწმიდეო, და შემამკობელო მოღუაწეთაო. იესო მაცხოვრე, მაცხოვარო ჩემო, სახიერო და გუელისა მისგან ხელთასა განმარინე იესო, და აღმომიყვანე მღვიმით ქუესკნელით, და მარჯუენით ცხოვართა შენთა თანა შემრაცხე, იესო სახიერო, მაშურალი და ტვირთმძიმე.

აწდა.

ნუ მიმანლობ კაცობრივსა განზრახვასა, ყოვლადწმიდაო დედოფალო, და დღეთა ცხოვრებისა ჩემისათა ნუ დამაგდებ, არამედ მეოხ გვეყავ და გვაცხოვრენ ჭირვეულნი, რამეთუ შემწე ხარ ყოვლადძლიერი, ქალწულო, ღმრთისა დედაო, და მტერთა დამცემელი და უცხო თესლთა მომსრველი. ექმენ თანაშემწე ღმრთივდაცულსა ერსა ჩუენსა და სრულიად საქართველოს კათოლიკოს პატრიარქს, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსს, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტსა, დიდსა მეუფესა მამასა ჩვენსა ილიას, და ყოველთა მართლმადიდებელთა ქრისტიანეთა, ამინ.

MRVDEL MOWAME KIRION II (SAZAGLISVILI)

MARTL MADIDEBELI SAQARTVELOS SIIT MUSULMANEBTAN SAUKUNEOBRIVI BRZOLIS BOLO EPIZODI

წინამდებარე წერილი წმიდა მღვდელმოწამე კირიონ II-მ გამოაქვეყნა 1895 წელს, ჟურნალ „Пастырѣ“-ში, აღა-მაჰმად-ხანის მიერ საქართველოს სამეფოს აოხრების 100 წლისთავთან დაკავშირებით (10-20 სექტემბერი 1795 წ. – 10-20 სექტემბერი 1895 წ.).

წმიდა კირიონის წერილი, სამწუხაროდ, კვლავაც თანადროული და აქტუალურია. ამიტომ, განსჯისათვის ვთავაზობთ მკითხველს.

რედაქტორი

ყველა ერის ცხოვრებაში დგება ბედუკუდმართი ხანა. წინაპართა ხვედრით დაღონებული შთამომავლობა ღრმა მწუხარებით იხსენებს უდანაშაულოდ დაღუპულთა ხვედრს და შეძრწუნებულს, უნებური სიძულვილის გრძნობა აღექვრება ბოროტმოქმედთა და მათი აგაკცური საქციელის მიმართ. დამწუხრებული შთამომავლობა კი უფლის მადლიერია, რომ იმ საშინელ დროს არ მოუხდა ცხოვრება. და მართლაც, ღმერთმა ნუ ქნას, რომ ჩვენმა და შემდგომმა თაობებმა, ან თუნდაც ჩვენმა მოსისხლე მტერმა გამოსცადოს ის უბედურება, რაც ჩვენმა სამშობლომ განიცადა 1795 წლის 10-20 სექტემბერს.

თუკი დღეს, მშვიდობიანობის დროს გვიყვარს ჩვენი სამშობლო, მაშინ მით უფრო ვაღიარებულნი ვართ, რომ ბედუკუდმართობისა და განსაცდელის ჟამს კიდევ უფრო მეტად გვიყვარდეს იგი. ჩვენი წინაპრების წარსულში, მათ უბედურებასა და განსაცდელში ჩაისახა ჩვენი დღევანდელი კეთილდღეობა.

ღიას, ჩვენთვის წმიდა უნდა იყოს წინაპართა დანაბარები და გადმოცემები; ჩვენი სახელოვანი წინაპრების ცხოვრება ჩვენთვის ჭკუის სასწავლებელი და სამო-

ძღვრებელი გაკვეთილია. მათი სიხარული – ჩვენი სიხარულია; მათი უბედურება – ჩვენი უბედურებაა. ჩვენ სიცოცხლეში და სიკვდილშემდგომაც ადამიანისათვის წმიდა და ძვირფასი გრძნობა გვაერთიანებს; ესაა მრავალწამებული სამშობლოსადმი მხურვალე და წრფელი, ცხოველი და მარადიული სიყვარული. მისი ისტორიის გრაგნილი აღსავეს და მდიდარია მოგონებებით, მაგრამ მასში უმეტესად ცრემლი, მწუხარება და უბედურებაა. რაღას არ მოესწრო ღვთისმშობლის წილხვედრი წმიდა იბერია – კეთილად, მამობრივი მზრუნველობით შეწყნარებული მეზობლები-სა თუ ფანატიკოსი მუსულმანებისაგან. იბერიისათვის ყველაზე მძიმე XVIII საუკუნის ბოლო იყო, როცა ჩვენს წინაპრებს ღვთის საშინელი რისხვა დაატყდათ თავს. ეს იყო დრო, რომლის გახსენებისას ტანში გზარავს, ენა მუნჯდება და რომელიც ჩვენი მშობლიური ეკლესიის მატიანეში ყველაზე შემზარავი და შავბნელი დროის სახელით ჩაიწერება. ამ ჟამმა ახალი ერა შექმნა, რომელსაც ჩვენმა ხალხმა ხოჯაობა (ხოჯობა) უწოდა. იმ საშინელმა დრომ ჩვენი სჯულის ისტორიაში წარუშლელი კვალი დატოვა. ეს არის ათასობით ადამი-

ანის დაღვრილი სისხლის ღვარი, გადაბუგული, ფერფლით დაფარული თბილისი და აღმოკიდებული ტაძრების ცეცხლით გადამშრალი...

მაშინ საქართველოში მეფობდა ოთხმოცი წლის (1718-1798) ღრმად მორწმუნე რაინდი, უფლის წმიდა ტაძრების მაშენებელი და შემამკობელი ერეკლე II, რომლის უძლეველი სიამაცეც ცნობილი იყო სპარსეთისათვის, თურქეთისა და შორეული ინდოეთისათვის. საქართველოს მეზობელი ქვეყნების ყაენები მისი ვასალები იყვნენ. ახალციხის ფაშა მასთან მეგობრობის მოსურნე იყო. სპარსეთის შაჰებიც კი მასთან კავშირს თავიანთი ხელისუფლების საყრდენად მიიჩნევდნენ. ამ სამხედრო გენიას ფრიდრიხ დიდიც იცნობდა და პატივს სცემდა. ასპინძის გმირ ერეკლეს, რომლის ნახევარსაუკუნოვანმა მეფობამ (1744-1788) გაუთავებელ ბრძოლებში განვლო, სიცოცხლის ბოლოსაც მძიმე განსაცდელი მოელოდა თავისი ქვეყნის ეკლესიების დაუძინებელი მტრების – მუსლიმი შიიტებისაგან, შინაუთანხმოებებისა და ამბოხებებისაგან. მუსულმანობამ რკინის საღტე შემოარტყა მართლმადიდებელ საქართველოს და ყოველ ღონეს ხმარობდა, რომ აღმოეფხვრა სახსენებელი წმიდა ჯვარისა, რომელიც მრავალტანჯულ საქართველოსა და რუსეთს შორის ძლიერი შემაკავშირებელი ჯაჭვი შეიძლებოდა გამხდარიყო. ქართული ეკლესია თორმეტი საუკუნის განმავლობაში ენერგიულად ებრძოდა მუსულმანური ოკეანის მძვინვარე ტალღებს; მისი შავბნელი ძალები ქართულ მკერდზე იმსხვრეოდა, მაგრამ ბოლოს და ბოლოს, ქრისტიანული ქვეყანა დაიქანცა მაჰმადიანებთან მრავალსაუკუნოვან, უთანასწორო ბრძოლაში. ახლა მას მოკავშირე და დამხმარე სჭირდებოდა.

ჯერ კიდევ ალა-მაჰმად-ხანი ყაჯარულის შემოსევამდე ცოტა ხნით ადრე, როცა მართლმადიდებელი სამეფოს გადარჩენის იმედმა საგრძნობლად იკლო, ჩვენს წინაპრებს გამუსულმანება ან გალათინება მოელოდათ. საქართველოს მაშინდელი პოლიტიკური ვითარებისა და მძიმე მდ-

გომარეობის გამო პირველხარისხოვანი მნიშვნელობის საკითხი დაისვა: **ჩალმისათვის მიეცათ უპირატესობა თუ რომის პაპის ტიარისათვის.** საქმის გულდასმით განხილვის შემდეგ ერთნი ამბობდნენ, რომ ჯობდა პაპს დამორჩილებოდნენ და საეკლესიო უნიის დახმარებით ეროვნულობა, ქრისტიანობა და პოლიტიკური თავისუფლება შეენარჩუნებინათ. ამ თვალსაზრისს განსაკუთრებით ბევრი მომხრე საზოგადოების მაღალ ფენებში ჰყავდა. ამავე სულისკვეთებით მოქმედებდნენ კაპუცინელი სწავლული ბერებიც, რომლებიც საქართველოს სამეფოს დედაქალაქში ცხოვრობდნენ და უნდა ითქვას, მათი მცდელობა არ იყო წარმატებას მოკლებული. კათოლიკურ სამყაროსთან საქართველოს დაახლოების მიზნით, არაერთხელ გამგზავრებულან ჩვენგან ელჩები პაპებთან და ევროპის ხელმწიფებთან. კათოლიკურ ეკლესიასთან უნია უსაყვარლესი თემა იყო ზოგიერთი იმდროინდელი განათლებული ქართველისათვის, ვინც განათლება და თავისი მოღვაწეობის მიმართულებაც კაპუცინების ხელმძღვანელობის ქვეშ წარმართა. პაპის მაღალი ავტორიტეტი ცივილიზებულ ევროპაში და მუსულმანურ სახელმწიფოებში, კათოლიკების მიმართ სარწმუნოებრივი შემწყნარებლობა, იმის გარანტი მოხანდა, რომ ქრისტიანული საქართველო, საეკლესიო უნიის წყალობით, დაცული იქნებოდა მაჰმადიანთა თვითნებობისაგან და საჭიროების შემთხვევაში, ევროპის კათოლიკურ სახელმწიფოთა მხრიდან დახმარების იმედი უნდა ჰქონოდა.

რაც შეეხება თავად საეკლესიო უნიას, მაინცდამაინც ძნელი განსახორციელებელი არ უნდა ყოფილიყო, რადგან პაპი მსგავს შემთხვევებში, გაერთიანების დროს, მხოლოდ რომის მღვდელმთავრის მეთაურობას მოითხოვდა და ხელშეუხებელს ტოვებდა ადგილობრივი ეკლესიის წეს-ჩვეულებებს. არც ცელიბატობა იყო აუცილებელი და არც გრეგორიანული კალენდრის შემოღება. ასევე იყო ყოფილ თურქეთის საქართველოშიც (ახალციხის

მაზრაში), სადაც დღესაც შემორჩენილან ოჯახის პადრები, რომლებიც საეკლესიო მსახურებას იულიუსის კალენდრით ასრულებენ. საეკლესიო უნია, რომელიც მისით გატაცებულ პირთათვის, უმტკივნეულო საქმე უნდა ყოფილიყო, არ იყო ადვილად შესასრულებელი. ტრადიციულად მართლმადიდებლობის ერთგული ხალხი ვერ დაეთანხმება ვერანაირ სიახლეს და ამიტომ, უნია, უხეირო განაზრახი გამოდგა.

სხვები – რომლებიც სპარსეთის ან თურქეთის პროტექტორატს სცნობდნენ, ფიქრობდნენ, რომ მეფობასა და ეკლესიას ხელშეუხებლად შეინარჩუნებდნენ. მუსულმანური სახელმწიფოები, რომლებსაც რუსეთის საქართველოსთან დაახლოება და ამ დაახლოების შედეგად ჩრდილოეთის კოლოსის აღმოსავლეთის საქმეებში ჩარევა აშინებდა, საქართველოს ყველაზე ხელსაყრელ პირობებს სთავაზობდა, ოღონდ კი რუსეთის მეზობლობა აეცილებინა. მაგრამ ჯვარსა და ნახევარმთვარეს, როგორც სინათლესა და სიბნელეს, ერთად ყოფნა არ შეეძლო. ამასთანავე, რა გარანტია იყო, რომ პირობებს წმიდათ დაიცავდნენ, მუსულმანებს ხომ წმიდა არაფერი ჰქონდათ. მათი წესის მიხედვით, მშვიდობა მუსულმანებსა და ქრისტიანებს შორის ხომ მხოლოდ ათი წელი შეიძლებოდა გაგრძელებულიყო. ამ სიმშვიდის დასაცავად კი საჭირო არ იყო საპატიო

მიზეზების ძებნა. საკმარისი იყო მუსულმანებისათვის იმის გამოცხადება, რომ ალაჰისა და მისი მოციქული მუჰამედის სახელით ომს იწყებდნენ გიაურებთან. მაშინ ვერანაირი ტრაქტატები ვეღარ შეაჩერებდა ფანატიკოს მუსულმანებს.

მესამენი კი, რომლებიც მუდამ მართლმადიდებლობის სადარაჯოზე იდგნენ და მშობლიური რწმენის ერთგულნი თავიანთი რელიგიის სიწმიდეს უფრთხილდებოდნენ, ხალხისა და ეკლესიის ერთადერთ საშველს იმაში ხედავდნენ, რომ თავიანთი სამეფო გადაეცათ რუსეთის ძღვევამოსილი სახელმწიფოსათვის, რომლის მფარველობის ქვეშაც შეეძლო დამშვიდება ნატანჯსა და ყოველი მხრიდან მაჰმადიანებით გარშემორტყმულ ქვეყანას. საბედნიეროდ, კეთილგონიერებამ გაიმარჯვა და საქართველო იმ საზრუნავს შეუდგა, რომ უფრო ახლო კავშირში შესულიყო მართლმადიდებელ რუსეთთან, რომელიც ყოველთვის თანაგრძნობით ეკიდებოდა თავის მრავალტანჯულ ერთმორწმუნეებს – ქართველებს.

„Пастырѣ“ №23-24
1895 г. 1-30 Декабря

რუსულიდან თარგმნა
რუსუდან ჭანტურიშვილმა
ვილ. მეცნ. დოქტორი

WMIDA MRVDELMTAVARI NIKOLOZ SERBI (VELIMIROVICI +1956 W.)

RA ARIS EVROPA?

დიდმა წინასწარმეტყველმა ესაიამ თქვა: „ოდეს აღდგეს უფალი მოსრვად ქუეყანისა, მაშინ ჩაქრეს კაცთა ამაყი მზერა, დამდაბლდეს სიმაღლე კაცთა და ამაღლდეს უფალი, მხოლოი მას დღესა შინა“ (ესაია,2,11).

ძველ დროშიაც მრავალჯერ აღიძრა ღმერთი „მოსრვად ქუეყანისა“ იმის გამო, რომ ადამიანები თავისსავე მსგავს ადამიანებს აღმერთებდნენ, ნაცვლად იმისა, რომ მისთვის, ერთი ღმერთისთვის, ეცათ თავი. ჩვენს დროშიც აღდგა ღმერთი და ჭეშმარიტად მოსწყლა ქვეყანა თავისი სამართლიანი რისხვით, რათა კაცთა სიამაყე და ზესთამჩენობა მოეტყუა.

ღმერთის ასეთი რისხვა ადამიანთა მოღვმაზე ყოველთვის თვით ადამიანების ღმერთის წინააღმდეგ ჯანყს მოსდევდა. ჩვენი დროის მწვალებლურ ქვეყნებში უფალ იესო ქრისტეს ბოლო ადგილი მიაკუთვნეს ამა სოფლის ტრაპეზზე, თითქოს ის უკანასკნელი გლახაკი ყოფილიყო, საპატიო ადგილებზე კი დასხეს თავიანთი დიდი პოლიტიკოსები, მწერლები, ფილოსოფოსები, ლეგენდარული გმირები, მეცნიერები, ფინანსისტები, ტურისტები და სპორტსმენებიც კი. ამ ხალხებმა თვალი მიაპყრეს თანამედროვე „ღმერთებს“, ხოლო ქრისტეს, სიკვდილის დამრთგუნველს, ცოტა ვინმე თუ აქცევდა ყურადღებას. ნათელღებული, მაგრამ მწვალებელი ქვეყნების ამ ბილწ აჯანყებას უნდა მოჰყოლოდა ღმერთის აღდგომა უსჯულო კაცთა წინააღმდეგ. იგი მართლაც აღიძრა ქვეყნის მოსასპობად და ჩვენ მომსწრენი გავხდით ხალხების არნახული ტანჯვისა. მოხდა ის, რაც ესაიამ იწინასწარმეტყველა „შემხმელთა ქვაბებისა მიმართ და დანახეთქებისა კლდეთა და ნაპრაღთა მიმართ ქვეყანისათა პირისაგან შიშისა უფლისა და დიდებისაგან ძალისა მისისა, ოდეს აღდგეს სრვად ქვეყანისა“ (ესაია,2,19). განა ეს სიტყვასიტყვით არ ახდა გასულ ომში? განა სხვადასხვა კონტინენტზე მცხოვრები ადამიანები კლდე-

თა ნაპრაღებსა და უფსკრულებს არ აფარებდნენ თავს, რომ ევროპელ სიკვდილის მთესველებს როგორმე დამალვოდნენ? და ეს სიკვდილის მთესველები არიან სწორედ გოლიათები და გაკერპებული ადამიანები, რომლებიც ამ სოფლის ტრაპეზზე საპატიო ადგილას ისხდნენ და დასცინოდნენ ქრისტეს.

ესაია განაგრძობს თავის წინასწარმეტყველებას და ამბობს, რომ ადამიანებს ღმერთის დიდების შიში შეიპყრობს და დაამსხვრევენ თავიანთ კერპებს, ზურგს შეაქცევენ მტყუვარ ღმერთებს. თავის საშინელ მოწმობას ესაია გაფრთხილებით ამთავრებს: „და დასცხრენით კაცისაგან, რომლისა სამშვინველი მისი ცხვირთა შინა მისთა არს, რამეთუ რაისა შერაცხილ იქმნა მათდა?“ (ესაია,2,22). ესაიას სურდა ეთქვა ყველასათვის, ვისაც მოსმენა და გულისხმისყოფა ძალუძს: ნუღარ დაამყარებთ იმედს უძლურ და მოკვდავ ადამიანებზე, დაუბრუნდით ცხოველ ღმერთს, რომელიც გვაცხოვნებს ჩვენ. ვინ გაცდუნათ, ვინ შთაგაგონათ ქრისტეს უარყოფა და საპატიო ადგილებზე თქვენი ამაყი და ყბედი ადამიანების, სიკვდილის მთესველების დასმა? იქნებ გინდათ, ისევ მოგატყუონ? მაშ, აირჩიეთ სიკვდილსა და სიცოცხლეს შორის უმჯობესი, და იცოდეთ, რომ თუ ღმერთის წინააღმდეგ აღდგებით თქვენი „კულტურის ღმერთებით“, მაშინ ისიც აღდგება თქვენ წინააღმდეგ და შვილნი თქვენნი, შიშით შეიწრებულნი, თავს შეაფარებენ კლდეთა ნაპრაღებს და გამოქვაბულებს. მაშინ ისინი შეიცნობენ უფლის დიდებასა და დიდებულებას, მაგრამ ეს სისხლის ფასად დაუჯდებათ, - ბევრად უფრო დიდ საფასურს გაიღებენ, ვიდრე თქვენ გაიღებდით.

ჩვენმა ნათელღებულმა ძმებმა, რომლებიც შეცდნენ და კათოლიკურ და ლუთერანულ მწვალებლობებს გაჰყვნენ, საკუთარი სიბრძნით ვერ შეიცნეს და დაკარგეს ქრისტე, უგულვებელყვეს მართლმადიდებელი ქრისტიანენი, როგორც უმე-

ცარნი და უკულტურონი, მაგრამ სწორედ მათზე ახდა პავლე მოციქულის სიტყვები: „იტყოდეს თავთა თვისთა ბრძენ და განცოდნეს“ (რომ.1,22), რამეთუ უარყვეს სულიერი, ქრისტესმიერი სიბრძნე, რომელიც მშვიდობასა და სიყვარულშია დამარხული და წარმართ ფილოსოფოსთა მსგავსად, შეიმოსეს ამსოფლიური, ხორციელი სიბრძნე, რომელიც მთლიანად სიამაყისა და უკეთურების ნაყოფია. „და ცვალებს დიდება იგი უხრწნელისა ღმერთისა მსგავსად ხატისა მის განხრწნადისა კაცისა... და პატივს სცემდეს და ჰმსახურებდეს დაბადებულთა და არა დამბადებულსა“ (რომ.23-25), ანუ მოსტაცეს დიდება ქრისტეს და შემოსეს ამ დიდებით მოკვდავნი კაცნი, რომლებიც ახალ მესიებად აცხადებენ თავს. ასე გაითქვეს ევროპელებმა, წარმართ და უღმერთო ფილოსოფოსთა მიერ განსწავლულებმა, სახელი და დიდება. კულტურის ცნება კი მათთან იმას ნიშნავს, რომ ღმერთის დაბადებულს, ანუ ხილულ სამყაროს, უფრო მეტ პატივს სცემენ, ვიდრე თვით ღმერთს, ყოველივეს შემოქმედს. მოკვდავი ღმერთები და გაღმერთებული ბუნება ჯერჯერობით ბოლო ეტაპია დაცემის გზისა, რომლითაც დასავლეთის ქვეყნები საუკუნეთა მანძილზე მიექანებიან ქრისტესმიერი სწავლების სიმაღლიდან სატანური ჯურღმულისაკენ. ესაა დასავლეთის მკვიდრთა სრული მიმსგავსება ძველ რომაულ და თანამედროვე აზიურ წარმართობასთან. ისინი ყოველწლიურად ათასობით წიგნს ბეჭდავენ დიდი ადამიანების სახოტბოდ და თავიანთი კულტურის სადიდებლად, ყოველდღიურად ათასობით გაზეთი ემსახურება ცრუ დიდებასა და კაცთა ქმნილი საქმეების ქებას, და ყოველივე ამას სახელად ჰქვია მაღალფარდოვანი სიტყვა „კულტურა“. ამიტომ მისცა ისინი ღმერთმა „ვნებას მას გონებისასა“ (შდრ. რომ. 1,26-28), და ისინი კმაყოფილდებიან არა ზეციურით, არამედ მიწიერით, რაც ეშმაკის სიცილსა და ქრისტეს ანგელოზთა ტირილს იწვევს. ხორციელზე ზრუნვა, ტაცება, მცირეთა და უძლურთა ძარცვა, ამქვეყნიურ სიკეთეთა გამრავლება, საკუთარი ძალაუფლების და ბატონობის გაფართოება, სხვისი სამშობლოს მოღალატური დაპყრობა, მხიარულება და ცეკვა, ღმერთის უარყოფა, მხოლოდ ბიოლოგიური, პირუტყვთა მსგავსი ყოფის გაფეტიშება, მაიმუნის საკუთარ წინაპრად დასახვა, ანთროპოლოგიის ზოოლოგიაში

გათქვეფა – აი, რითაა შეპყრობილი მათი გული და გონება...
 რა არის ევროპა? ესაა ჟინი და გონება, ადამიანური ჟინი და ადამიანური გონება, და ორივე ერთად პაპში და ლუთერშია განხორციელებული. და, მაშასადამე, რა არის ევროპა? პაპი და ლუთერი, ანუ წვრილმანი ადამიანური გულისთქმებისა და ამოებასთან შესისხლხორცებული გონების სინთეზი. ევროპელი პაპი არის ძალაუფლების წყურვილის განხორციელება, ევროპელი ლუთერი ნიშნავს ადამიანის სწრაფვას, ყოველივე ახსნას თავისი გონებით. პაპი, როგორც მპყრობელი ქვეყნისა და ლუთერი – მეცნიერი, როგორც მპყრობელი ქვეყნისა – ეს გახლავთ არსი ევროპისა. ერთი – კაცობრიობის ცეცხლში დაწვას ნიშნავს, მეორე – წყალში ჩავარდნას, ერთიცა და მეორეც ღვთისგან განაგდებს ადამიანს. პირველი – სარწმუნოების უარყოფას ნიშნავს, მეორე – ქრისტეს ეკლესიის უარყოფას. ასე მოქმედებს ბოროტი სული ევროპის სხეულში აგერ უკვე რამდენიმე საუკუნეა, და ვის ძალუძს მისი განდევნა? მხოლოდ იმას, ვისაც ერთადერთსა აქვს ხელმწიფება ეშმაკთა განსხმისა – უფალ იესო ქრისტეს, მესიასა და მაცხოვარს, ქალწულისაგან შობილს, ებრაელთაგან მოკვდინებულს, მამა ღმერთისაგან აღდგინებულს, საუკუნეთა მანძილზე განდიდებულს, წმიდათა მიერ ქადაგებულს და ჩვენთა წინაპართა მიერ მიღებულს.
 ვიდრემდე ევროპა აღიარებდა ქრისტეს, როგორც მზეს სიმაღლისას, და აღიარებდა მის მოციქულებს, მოწამეებს, მღვდელმთავრებს, ურიცხვ სათნომყოფელთა და მართალთ, იგი ჰგავდა ათასობით დიდი და პატარა ჩირაღდნით განათებულ მოედანს. მაგრამ, როდესაც ადამიანური ჟინი და გონება წინ აღუდგა ქრისტეს, საშინელმა გრივალმა დაშრიტა ეს ჩირაღდნები და მოედანზე დაისადგურა წყვდიადმა, სწორედ ისეთმა, როგორიც თხუნელას სოროშია ჩამოწოლილი.
 ჟინს აყოლილი ყოველი ერი და ყოველი კაცი, რომის პაპის მიბაძვით, ეძიებს ძალაუფლებას, განცხრომასა და დიდებას. კაცობრივი გონების კარნახით ყოველი ერი და ყოველი კაცი საკუთარ თავს ყველაზე ჭკვიანად და ყველა ამქვეყნიური სიკეთის ღირსად თვლის. როგორღა შეიძლება, რომ არ იყოს ომი ხალხებს შორის? ან როგორ არ უნდა იყოს ცოფი და სიგიჟე კაც-

თა შორის? განა შეიძლება, რომ არ იყოს სნეულებები, გვალებები, წყალდიდობები, ტუბერკულოზი, წყლული, რევოლუციები? ყოველივე ეს შეუძლებელია არ იყოს, ისევე, როგორც შეუძლებელია ჩირქიან იარას ჩირქი არ სდიოდეს და უწმინდურების გროვა არ ყარდეს.

პაპიზმი პოლიტიკას იყენებს და ისე იგდებს ხელთ ძალაუფლებას. ლუთერანობა იყენებს ფილოსოფიასა და მეცნიერებას და ასე ფიქრობს გონებამდგე მიღწევას. ამრიგად, ჟინმა გონების წინააღმდეგ გააჩაღა ომი და გონებამ – ჟინის წინააღმდეგ. ჰემ-მარიტად, ევროპა არის ახალი ბაბილონის გოდოლი. ჩვენს დროში აღმოცენდა ახალი ევროპული თაობა, რომელმაც ჟინსა და გონებას ათეიზმის წიადში დასწერა ჯვარი და უგულვებელყო პაპი და ლუთერი. ახლა აღარავინ ფარავს თავის ჟინს და აღარავინ ასხამს ხოტბას გონებას. ადამიანურმა ჟინმა და ადამიანურმა გონებამ ჩვენს დროში აღასრულეს არა კათოლიკური და არა პროტესტანტული, არამედ აშკარად სატანური ქორწინება. თანამედროვე ევროპა უკვე პაპიზმისა და ლუთერანობის გარეშე დგას, იგი კონკრეტულად მიწასაა მიჯაჭვული და არავითარი სურვილი არ აქვს ცად ასვლისა არც „უცთომელი“ პაპის „კურთხევით“, არც პროტესტანტული გონების კიბით. ის საერთოდ არ აპირებს ამ ქვეყნის დატოვებას და უნდა, რომ მისი საფლავი იქვე იყოს, სადაც აკვანი დაირწა. ის არ იცნობს სხვა ქვეყანას, ვერ გრძნობს ზეციურ კეთილ სურნელებას, არც ანგელოზები და წმიდანები ესიზმრება, ყოვლადწმიდა ღვთისმშობლის შესახებ ხომ გაგონებაც არ სურს რაიმესი, რამეთუ ცხოვრების გარყვნილი წესი ქალწულების სიძულვილს განუმტკიცებს. მთელი მოედანი წყვილიადს მოუცავს, ყველა ჩირადდანი ჩამქრალა. რა საზარელი სიბნელეა! ძმა ძმას ღახვარს სცემს გულში, რადგან იგი მტრად ეჩვენება. მამა შვილზე ამბობს უარს და შვილი – მამაზე. მეელი უფრო მეტ მეგობრობას უწევს მეელს, ვიდრე ადამიანი – ადამიანს.

ოჰ, ძმებო! ნუთუ ვერ ხედავთ ყოველივე ამას? ნუთუ ჯერაც არ გიგრძნიათ საკუთარ თავზე ანტიქრისტიანული ევროპის სიბნელე და სიბოროტე? ვის გინდათ შეუდგეთ: ქრისტეს თუ ევროპას? სიცოცხლეს თუ სიკვდილს? ამ ორ გზაზე ელაპარაკებოდა ოდესღაც მოსე თავის ხალხს, ჩვენ

კი თქვენ გეუბნებით: იცოდეთ, რომ ევროპა სიკვდილია, ქრისტე – სიცოცხლე. სიცოცხლე აირჩიეთ და მარადიულ ცხოვნებას დაიმკვიდრებთ.

ევროპა რომ ქრისტიანად დარჩენილიყო, ქრისტეთი მოიწონებდა თავს და არა კულტურით. აზიისა და აფრიკის დიდი ქვეყნები, თუმცა მოუნათლაგები, მაგრამ მათეული „სულიერი“ ცხოვრებით მცხოვრებნი, ამას გაიგებდნენ და დააფასებდნენ, რადგან თითოეული მათგანი თავს იწონებს თავისი სარწმუნოებით და თავისი რელიგიური წიგნებით – ყურანით, ვედებით და ა. შ. ისინი მხოლოდ იმით როდი იწონებენ თავს, რაც თვითონ შექმნეს, ანუ კულტურით, არამედ იმითაც, რაც საკუთარ თავზე მაღლა მდგომად, უმაღლეს სფეროდ მიაჩნიათ. მხოლოდ ევროპელი ხალხები არ იწონებენ თავს არც ქრისტეთი, არც მისი სახარებით, მათ თავი მოაქვთ ოდენ თავიანთი სიკვდილის მთესველი მანქანებით და იაფფასიანი ფაბრიკებით. და ამ თავმოწონების შედეგი კი ისაა, რომ ყველა არაქრისტიანმა ერმა შეიძულა ქრისტე და ქრისტიანობა. მაგრამ ევროპას ესეც არ აღელვებს, რამეთუ მან ყველაზე ადრე შეიძულა და უარყო თავისი მხსნელი ღმერთი. ასეთ არასახარბიელო მდგომარეობამდე მიიყვანა ევროპული სამყარო მისმა მცდარმა განვითარებამ, რომელიც ფსევდოეკლესიის გაველენით წარმართებოდა. რა ბედნიერება იქნებოდა, ევროპა რომ იქადოდეს ქრისტიანობით, როგორც უძვირფასესი მემკვიდრეობითა და მონაპოვარით. ეს ასე უნდა ყოფილიყო და ასეც იყო ქრისტეს მოსვლის შემდგომ პირველ საუკუნეებში, როდესაც სახელი „ევროპა“ ქრისტიანობის სინონიმი იყო და ერთარსი მისი. ქრისტეს განდიდება და მისი ქადაგება მთელ ქვეყანაზე ღმერთმა სწორედ ევროპის კონტინენტს დააკისრა. ქრისტიანობის გარდა, ევროპა ვერაფრით მოიწონებს თავს, რამეთუ ქრისტეს გარეშე იგი ღატაკია, სხვისი ხელის შემყურე პარაზიტი და ყველაზე უსინდისო მძარცველი მსოფლიოში.

ევროპის სკოლა ეკლესიას გამოეყო, უარყო ღმერთის რწმენა და იქცა მომწამვლელად, რომელსაც ევროპელი ხალხებისათვის სიკვდილი მოაქვს. წარმართულ კულტურებში მეცნიერება არასოდეს ყოფილა სარწმუნოებისაგან გამოყოფილი, თუნდაც ეს სარწმუნოება მცდარი და სულელური ყოფილიყო. ეს გამო-

ყოფა მოხდა მხოლოდ ევროპაში, თუმცა მას ყველაზე სრულყოფილი სარწმუნოება ჰქონდა. ეკლესიის უხუცესებთან შეტაკების გამო ევროპამ უარყო ეს ყველაზე სრულყოფილი სარწმუნოება და დაიტოვა ყველაზე არასრულყოფილი მეცნიერება, უარყო ღმრთაებრივი ცოდნა და ჩაებლაუჭა კაცობრივ უმეცრებას და ამით განაცხადა თავისი სიცოფე და უგუნურება.

დასავლეთს საყმაწვილო სენი შეეყარა. ამაშია მისი სიბილწეც და მისი სიშმაგეც. თავის ქრისტიანულ პერიოდში ევროპა მართლმადიდებელი იყო და ხედავდა სულიერი ხედვითაც და გონებითაც მაგრამ, რაც უფრო მეტად შორდებოდა ქრისტიანულ ჭეშმარიტებას და ქრისტიანულ სათნოებას, მით უფრო უარესდებოდა მისი სულიერი ხედვა, ვიდრე XX საუკუნეში საერთოდ არ დაკარგა იგი. ახლა დასავლეთს შერჩა მხოლოდ ხორციელი თვალეები მგრძნობელობითი ხედვისათვის; ეს ხედვა მას უკიდურესად განუვითარდა და ხელს უწყობს, რომ უკეთ, დეტალებში დაინახოს ნივთიერი, ხორციელი სამყარო, მისი ფორმები, ფერები, რიცხვი, ზომა. ეს ხედვა მიკროსკოპითაა შეიარაღებული და ხედავს უწვრილეს ჭიადუასა და მიკრობებს. იგი ტელესკოპსაც იყენებს და ისე ახლოს ხედავს ვარსკვლავებს, კაცთაგან არავის რომ არ ღირსებია ადრე. ესაა და ეს. რაც შეეხება საგანთა დაფარული ბუნების გონებით ჭვრეტას და სულიერ წვდომას მთელ სამყაროს აზრსა და დანიშნულებაში, ამ სფეროში დასავლეთ ევროპა ახლა უფრო ბრმაა, ვიდრე მუსლიმანური არაბეთი და ბრამანული ინდოეთი, ანდა ბუდისტური ტიბეტი და სპირიტული ჩინეთი; და მართლაც, ქრისტიანობას ამაზე მეტი სირცხვილი არ ახსოვს გასული ორი ათასი წლის მანძილზე, რამეთუ ნათელღებული ადამიანები უნათლავებზე უფრო ბრმანი აღმოჩნდნენ. რაშიც პავლე მოციქული ამხილებდა ნათელღებულ გალატელებს, იგივე შეუძლია აყვედროს საკუთარ თავს სიყმაწვილეში ჩავარდნილმა ევროპამ: „ჰოი უცნობელნო გალატეელნო, ვინ გეშურებოდა თქვენ ჭეშმარიტებისა არა მორჩილებად, რომელთა თვალთა წინაშე პირველივე გამოიწერა თქვენ შორის იესო ქრისტე ჯუარს-ცმული?.. ესრეთ უცნობელ ხართ, იწყეთ სულიერად და აწ ხორციელად აღასრულებთ?“ (გალ. 3:1-3). ოდესღაც ევროპაც სულით, სულიერი ხედვით იწყებ-

და, ახლა კი ამთავრებს ხორციით, ანუ ხორციელი ხედვით, განსჯით, სურვილებით და მოპოვებული სიკეთეებით. პირდაპირ მოჯადოებულია! მთელი მისი ცხოვრება ორ განზომილებაში მიმდინარეობს: სიგრძესა და სიგანეში, ანუ – სიბრტყეში. მისთვის უცნობია სიღრმე და სიმაღლე, ამიტომაც იბრძვის მიწისთვის, მოკლედ, სიბრტყის და მხოლოდ სიბრტყის გაფართოებისთვის!

ამიტომაც, რომ ომი ომს მოსდევს და საშინელება – საშინელებას, რამეთუ ღმერთმა ადამიანი იმისთვის როდი შექმნა, რომ მან უბრალოდ იარსებოს, პირუტყვის ცხოვრებით იცხოვროს, არამედ იმისთვისაც, რომ მან გონებით განჭვრიტოს საიდუმლოს სიღრმე, გულით კი ღმრთაებრივ სიმაღლეს მიაღწიოს. ომი მიწის მოსაპოვებლად არის ომი ჭეშმარიტების წინააღმდეგ, ომი ღმრთაებრივი და ადამიანური ბუნების წინააღმდეგ. მერედა, რამდენს იტანჯებიან, იჭირვიან და რამდენს კარგავენ ადამიანები მსოფლიური, წარმატალი და მაცდური მიწიერი ცხოვრების მანძილზე! ამ საშინელი ტანჯვის მეასედის დათმენაც რომ მოისურვონ ზეციური სასუფეველის მოსახვეჭად, მაშინ ომი დედამიწაზე სრულიად უაზროდ და სასაცილოდ მოეჩვენებათ.

დაე, ევროპამ ჭეშმარიტი ნათლისღება მიიღოს და ქრისტეს დაუბრუნდეს. დაე, გაიხსენოს ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობელი და ქრისტეს თორმეტი მოციქული, მაშინ თვალთაგან ღიბრი გადაეცლება და ისეთივე მშვენიერი გახდება, როგორც ათასი წლის წინათ იყო მართლმადიდებელი ევროპა. მაშინ ისიც ბედნიერი იქნება და ჩვენც მასთან ერთად. მაშინ განიხარებენ ევროპელი ხალხები და ჩვენთან ერთად ცრემლით აღუვლენენ ღმერთს მარადიულ სადიდებელს: წმიდაო, წმიდაო, წმიდაო უფალო საბაოთ, სავსე არიან ცანი და ქვეყანაჲ დიდებითა შენითა, ამინ.

არქიმანდრიტი სერაფიმე (ალექსიევი)
არქიმანდრიტი სერგი (იაზიჯიევი)
„რატომ არ შეიძლება
ქრისტიანი იყოს ეკუმენისტი“

რუსულიდან თარგმნა
რუსუდან ბუაჩიძემ

EPISKOPOSI IOANE SMOLENSKELI (SOKOLOVI 1818-1869)

ADAMIANIS GARDACVALEBA SIKVDILISAGAN MARADIUL CXOVREBASI

სიკვდილის წინ ადამიანს უკვე მარადიულიც ეცხადება. იგი მის ზღურბლს მიდგომია და თუმცა კი ბუნდოვნად და ზოგადად, მაგრამ ამქვეყნიურ საგნებს ჯერ კიდევ ხედავს; გაურკვეველად, მაგრამ კვლავ წვდება წუთისოფლის ხმები და მიწიერ განცდებსაც შეიგრძნობს. სხვაგვარი სიცოცხლეც დაჩნევია მას და სხვებისთვის უჩინარ საგნებსა თუ მოვლენებს ამჩნევს; უჩვეულო ხმებიც ესმის მას და იმას ჭკრეტს, რისი ცოდნაც ჩვენთვის ბუნებრივი გზით შეუძლებელია. წუთიც და ადამიანი მარადისობის ზღურბლს გადააბიჯებს. უმაღლესი მისი არსებობის ფორმაც იცვლება და სული იმგვარად ხედავს საკუთარ თავს, საკუთარ არსებას, როგორც სხეულში ვერ ხედავდა; ყველაზე შორეულ საგნებს იგი უკვე ხორციელი თვალთა ადარ ხედავს, არამედ უშუალოდ ჭკრეტს; და რასაც უწინ მხოლოდ გონებით წვდებოდა, ახლა თვალხილულივით ხედავს. იგი აღარც ბგერებად დანაწევრებული სიტყვებით მეტყველებს, არამედ აზრით და რისი წარმოსახვაც უწინ მხოლოდ აზრებით შეეძლო, აწ უკვე სიტყვებით წარმოთქვამს; საგნებსაც შეხებით როდი შეიგრძნობს, არამედ – განცდებითა და გრძნობებით; ხოლო უმცირეს და უწინ მისთვის უჩინარ საგნებს, ახლა გრძნობებით ევლება, თითქოს ეხებაო; ფეხითაც აღარ მიმოდის, არამედ – მხოლოდ საკუთარი ნების ძალით და უმაღლეს ადწევს მას, რასაც უწინ დიდი ძალისხმევა, დრო და მანძილი ჭირდებოდა; სულს ნივთიერი ველარაფერი აბრკოლებს.

უკვე წარსულიც აწმყოდ უჩანს და მომავალიც აღარ არის მისთვის უწინდებურად ბუნდოვანი. აღარც დროისა და ადგილის დაყოფაა, აღარც დღეებია და აღარც საათები, არც წლებია და არც საუკუნეები, ანუ აღარცა მცირე თუ დიდი სიშორეა, არამედ – უმაღლესი ერწყმის ყოველი მარადისობას, უსასრულოსა და მუდამ საწყის მარადიულს; ყოველი ერთ თვალსაზრისში ერთდება და ეს თვალსაზრისი უკვე არანაირ განზომილებას აღარ ექვემდებარება.

მაშ, რასა გრძნობს და ხედავს მარადიულის ზღვარს გადასული ადამიანი? – აუწერელ შიშს და გაოცებას გვრის მას მარადიულის გაცხადება; რომლის უსაზღვრობაშიც ინთქმება კაცის საზღვრული არსება და მასთანავე ყოველი მისი აზრი და გრძნობაც. იგი ხედავს საგნებს, რომლის არც ფორმა და არც სახელი არ გაგვაჩნია; ესმის ის, რაც წუთისოფლად ვერანაირი ხმით და ბგერით ვერ გადმოიცემა; მისგან აღქმული და განცდილი ენით აუწერელია. იგი აწყდება ბნელსა და ნათელს. ნათელს, რომლის წინაშეც ჩვენი მზის ელვარება, მზესთან ანთებულ სანთლის შუქზე უმცირესია, ხოლო წყვილიადს – რომელთანაც ჩვენთვის ყველაზე უკუნი ღამეც კი ნათელ დღესავით გამოჩნდებოდა.

საუკუნოში გარდასული ადამიანის სული თავის მსგავს არსებებსაც ხვდება და მათში წუთისოფლიდან გარდასულებს ცნობს; მაგრამ რამხელა ცვლილებაა მათში! ეს უკვე აღარც ამქვეყნიური სახეებია და არც მიწიერი სხეულები.

ეს მხოლოდ სულებია, მთელი თავისი შინაგანი თვისებებით სრულად გახსნილნი და ამ თვისებების შესატყვისი სახით მოსილი, რომლითაც ისინი ერთმანეთს ცნობენ; და გრძნობის ძალით იმათ შეიცნობენ, ვისთანაც ამქვეყნად დაახლოვდნენ.

შემდგომ სული ხვდება ბუნებით ასევე მონათესავე, მაგრამ იმნაირ არსებებს, რომლებიც თავიანთი ძალმოსილებით ადამიანის სულს მიახლოებითაც კი თრგუნავენ. ზოგი მათგანი უსაზღვრო წყვლიადის სიღრმიდან გამოდის და მთელი მათი არსებაც ბნელია და ბოროტი. ამ არსებათა აზროვნება, საქციელი თუ ცხოვრება ერთი ოდენ აღუვსებელი ბოროტებაა; მათი საქციელი და მოქმედება მათშივე დამარხული აუწერელი მწუხარებით, სხვების ტანჯვით და დაღუპვით გამოირჩევა.

მაგრამ ეს ჯერ კიდევ ამქვეყნიურთან ახლო, სულიერ სამყაროს უმდაბლეს სფეროებში ხდება. ხოლო შორს, იქეთ, სული თვალშეუდგამი ნათლის უკიდევანო ზღვას ხედავს, საიდანაც სხვა უფრო ძლიერი არსებები გამოდიან; მათი ბუნება და ცხოვრება – აურაცხელი სიკეთე, წარმოუდგენელი სრულყოფა და გამოუთქმელი სიყვარულია; აუწერელი ნათელი ავსებს მთელ მათ არსებას და ეს ნათელი ახლავს ყველა მათ საქციელს.

ამრიგად, ამ სასწაულებრივ სამყაროში შეუზღუდავი ადამიანის სული, თავის სულიერი ბუნებისა და მშობლიური სამყაროს მიზიდულობის ძალით, აღიტაცება და ფრენს მაღლა, სულ უფრო მაღლა და შორს – იქამდე, ანუ იმ ზომამდე, სადამდეც ეს მის სულიერ ძალებს ხელეწიფება.

საკვირველია, ნუთუ ეს ის სულია, ამწუთისოფლად ადამიანში რომ სახლობდა, სხეულით მოზღუდული და შებოჭილი, სხეულის მასაში ძლივს შესაძინევი, ყოვლითურთ მონა და მსახური

მისი, ურომლისოდაც აღარც სიცოცხლე და არც აღორძინება ეგონა? განა ეს ის უძლური სულია, აქ რომ დიდი გაჭირვებით ვითარდებოდა? განა ის გონება-შეზღუდული, ზედაპირული გრძნობების, ცუდი მიდრეკილების სულია, გრძნობებისა და ამქვეყნიური პრობლემების ტვირთქვეშ ასე ხშირად და ადვილად რომ ეცემოდა? და ბოლოს, იგი ესაა ის სული, რომელშიც მეტწილად მხოლოდ თესლი იყო სიკეთისა, ხოლო ბოროტი ისე ღრმად დაემარხა, რომ საკუთარ თავში ვერც ერთს ხედავდა და ვერც მეორეს?! და ამგვარ მერყევ, არამყარ სულში კეთილი ძლეული იყო ბოროტისაგან, ბოროტი კი ხშირად კეთილად ეჩვენებოდა და ერთს მეორისაგან ვეღარ არჩევდა. ახლა რა ემართება? – მისი აზრები, გრძნობები, ზნეობრივი ხასიათი, ვნებები თუ ნების სწრაფვა – ეს ყველაფერი უზომოდ იზრდება; თავად არ შეუძლია მათი არც შეცვლა, არც შეკავება და არც ძლევა. საუკუნო უსასრულობას ეს ყველაფერიც უსასრულოდ შერწყმია და მისი ნაკლიცა და სისუსტეც ერთიან ბოროტებად ქცეულა. ბოროტება უსასრულო გამხდარა, ხოლო მწუხარება და სენი დაუსრულებელ ტანჯვად ქცევია. წარმოგიდგენიათ ამგვარი ყოფის მთელი საშინელება?! შენს უკეთურ სულში ჯერ კიდევ დახშული და დაფარული ბოროტება, იმქვეყნად უსაზღვრო ბოროტებად წარმოჩინდება; სააქაოში როგორღაც დაოკებული შენი ბოროტი გრძნობები აქვე თუ არ ამოძირკვე, საიქიოში გაშმაგდება; და აქ თუ მაინც ფლობ თავს, იქ ვეღარაფერს გააწყობ საკუთარ თავთან და რაც შენშია, იქაც თან გაგყვება ყველაფერი და შეერევა უსასრულობას. და ვინ იქნები მაშინ? – თუ ამ ქვეყნად უკეთური ხარ, მაშინ იმქვეყნად ბნელი და ბოროტი იქნები. მაშინ თავად მიხვდები.. ან უფრო სწორად, მაშინ ძალიან კარგად გაიგებ და საკუთარ თავსაც გაცილებით უკეთ

შეიცნობ. არსაიდან არანაირი შეწევნა აღარ გექნება და შენივე ბოროტების სიმძიმე იქეთ წაგიღებს, სადაც ბოროტი ძალა, უკიდურესი ბოროტება მკვიდრობს. ამ გზაზე ვერ შეჩერდები და ვერც მიიქცევი მისგან; არამედ იწამებ და იწვალე უკუნითი უკუნისამდე. რა გაგტანჯავს? – საკუთარი ბოროტების სიმძიმე, რომელიც აღარასოდეს მოგცემს უკეთ ყოფნის იმედს და შენივე ბოროტება შენვე არ მოგასვენებს; ის უკეთური გარემოც გაგტანჯავს, შენზე ძლიერი რომ აღმოჩნდება და მუდამ გარსმორტყმული უკეთურება დაგიპყრობს და დაგღრღნის.

კეთილი სული როგორღა იქნება? კეთილიც ასევე სრულად და მთელი ძალით გამჟღავნდება იმქვეყნად; იქ სრული თავისუფლებით აღორძინდება; ყოველ შინაგან ღირსებას, რომელიც აქ მეტწილად დაფარული, უცნობი და უპატიო იყო, სული იქ სრულად გაამჟღავნებს; ამქვეყნად ყოვლითურთ დაჩრდილული მთელი მისი შინაგანი სინათლე, იმქვეყნად წარემატება; წუთისოფლის ნაირგვარი მწუხარებით დათრგუნული სულის ნეტარება მარადიულში აღორძინდება და თავის ბუნების ზნესრული და მაღალსათნო მიდრეკილებების ძალით, იმქვეყნიურ უმაღლეს სფეროთა მწვერვალზე აღიტაცება, იქ, სადაც უსასრულო ნათელში სუფევს წყარო და პირველსახე ყოველივე კეთილისა და სადაც სული გარემოცულია ნათელი და

უწმიდესი არსებებისაგან. ხოლო კეთილი სული თავადაც ანგელოზებრივად წმიდა, ნათელი და ნეტარი არსება იქნება; კეთილსათნო სულს უსაზღვრო სიყვარული შეაერთებს უფალთან, ანგელოზებთან და თავის მსგავს სულებთან. იგი საუკუნოდ განმტკიცდება თავის სიკეთეში და მას ვერავითარი შინაგანი თუ გარეგანი ბოროტება ვეღარ შეარყევს, ვეღარც შეცვლის და ვერც რას ავნებს მის ნეტარებას. მაგრამ, უქმად როდი ეგება იქ სული, საკუთარი სიკეთისა და ნეტარების განცხრომაში; არა – არამედ იგი იღვაწებს უკვე უცდომელი და ნათელი გონებით, განჭვრეტს და მიწვდება ამქვეყნისათვის დაფარულ, ამოუცნობ საღვთო საიდუმლოებებს, სამყაროს, საკუთარ თავს და საუკუნო ცხოვრებას. სული იმქვეყნად იღვაწებს უკვე სრული თავისუფლებითა და ყოვლითურთ უმწიკვლო გულის გრძნობებით, თავისი ახალი, აღმატებული ცხოვრების აღორძინებისათვის; ადამიანი იღვაწებს თავის სულის ყოვლითურთ დაუბრკოლებელი და შეუქცეველი მტკიცე ნებით, უზენაესი ჭეშმარიტებისა და სიყვარულის სამსჯავროსაგან განჩინებული გზით, ღვთის სასუფეველის იდეებში უწინარეს საუკუნეთა განსაზღვრული მიზნისათვის.

რუსულიდან თარგმნა

მონოზონმა ანამ (ნიაური)

RIRSI NILOS SINELI (IV-V სს.)

CALKEULI AZREBI DA GAMONATQVAMEBI

- შიში გქონდეს და სიყვარული ღმრთისა და კეთილსინდისიერი იყავ ყველას მიმართ.
- გწამდეს, რომ ყოველ შენს საქმეს ხედავს უფალი.
- ქებას განერიდე, მაგრამ საყვედურისა გრცხვენოდეს.
- გიხაროდეს, ოდეს სათნოებას რასმე აღასრულებდე, გარნა ნუ განდიდდები, რათა არა დაეცე.
- რაოდენ წარემატებოდე მცნებათა აღსრულებაში, მით შორს იგულვე თავი სრულყოფისაგან.
- ყოველი საქციელის ბოლო თავშივე გამოიძიე.
- დღემუდამ თვალწინ გედგას აღსასრულის დღე და ნურაფერი ამქვეყნიურის სიყვარული ნუ მიგიზიდავს წუთისოფელთან.
- ნუ შეხვალ ურთიერთობაში მასთან, ვისაც სათნო ადამიანები თაკილობენ.
- ხელსაქმობდე, საუბრობდე თუ ზრახვიდე, ეცადე არვის ვნებდე.
- ცხოვრების ფერადოვნება ნუ წარგიტაცებს, რამეთუ ყვავილთა ფერთა მსგავსია იგი – შეეხები და უმალ დაჰკნება.
- მწუხარებაში მადლობდე უფალს და ცოდვის უღელი შეგიმსუბუქდება.
- განსაცდელისას ფრთხილობდე, რამეთუ მათგან მრავალი შენზე აღმატებული მხილებულა.
- ღვთის სულგრძელებას ნუ გაჰკიცხავ, რამეთუ ყოველთა საკურნებელია იგი.
- ამქვეყნიური შეუგვანებლობანი გძაგდეს, გარნა ნუ ჰყვედრი უფალს.
- საკუთარ თავს მივექცეთ და სხვათ აღარ დაეცინებთ, რამეთუ მათებრ საქციელი ჩვენშიც მრავლადაა.
- ფსალმუნთაგალობას ნუ დასცხრებიან ბაგენი შენნი, რამეთუ ღვთის სახელის ხმობა განასხავს დემონებს.
- გულისხმისყოფით ჯერარს ლოცვა,

- რათა ის არ ვითხოვოთ ღვთისაგან, რაც სათნო არ ეყოფა.
- გამუდმებით გახსოვდეს ღმერთი და გონება ზეცად გექმნება.
- თვალნი დაიცევი, რამეთუ თავად არ უწეი, საით მიმოვალს იგი.
- აღვირი ასხი ენას, რომელიც ხშირად წამოისვრის მას, რისი დამარხვაც უმჯობესი იქნებოდა.
- მცნებათა სწავლებით გაწვრთენი გონება, რამეთუ მით წარიხოცება მზაკრული ფიქრები.
- სათნოებანი დაჰფარე, გარნა ეცადე, მრავალნი მოწმობდნენ შენზე ამქვეყნად.
- ხორციელი სიამენი მოიძულე, რადგან უწმიდურ ხორცთან ერთად, სულიც უწმიდურდება.
- ხორცს ის მიეცი, რაც მას ჭირდება, და ნუ მისცემ რისი მიღებაც სურს.
- ნუ გიყვარს ფუფუნება, რამეთუ ამქვეყნიურ ცხოვრებას მიგაჯაჭვებს, ეს კი ღვთის წინააღმდეგომად გყოფს.
- ცხოვრებისეულ შეება-ლხენათაგან ივლტოდე, რამეთუ ავხორც წადილთ აღგიძრავენ და ცხოვრების გზაზე დაგაბრკოლებენ.
- უკეთუ გაქვნდეს სიმდიდრე – განაბნიე, უკეთუ არა – ნუ შეიკრებ.
- მარხვა საჭურველად შერაცხე, ლოცვა – ზღუდედ, ცრემლნი – საბანელოდ.
- სულთქმით მოიხსენიე ყოველი, რაოდენიცა რა სცოდე და ამით მოიღებ სულის შემუსვრილებას.
- გლახაკთა შეეწოდე, რამეთუ ისინი მოწყალე ჰყოფენ ჩვენდა უფალს.
- გაიზიარე წმიდათა გაჭირება და მით მიემთხვევი ღმერთს.
- საცხოვრებლად საჭირო სარჩო სავალდებულოდ მიიჩნიე, ხოლო მისთვის ზრუნვა კი ღმერთს მიანდე.
- სათნო საქმეებით მოაუძღურე ხორ-

ცი, მაგრამ მიჰხედე, სრულიად არ დასცე იგი.

- რაც შეიძლება მცირედ მიიღე ღვინო; რაოდენ ნაკლებს შესვამ ღვინოს, იმდენადვე სასარგებლოა იგი.

- დაიცხვრე გულისწყრომა, რამეთუ წრეგადასული გულისწყრომა სიშმაგესა შობს.

- სნეულებისას, უწინარეს ექიმისა და წამლებისა, ღოცვას მიმართე.

- სამღვდელო წესთაგანს ყველას პატივსცემდი, ხოლო სათნოსთან მირბიოდე.

- ღვთის სახლი გიყვარდეს, ხოლო თავი შენიცა ჰქმენ სახლად ღმრთისად.

- ხშირად ხვიდოდე ტაძრად, რამეთუ იგი განგვარდებს გარეშე დელვათა და ძრწოლათაგან.

- რაც ამქვეყნად წუთიერია, აწ განშორებით ნუ დაგალონებს იგი.

- ოდეს აგხორცი ფიქრი აღიძვრება შენში, წინაღუდექი მას, კაცთაგან სირცხვილისა და ღვთის შეურაცხების მოხსენიებით.

- დაიცავ თვალნი და ყურნი შენნი, რამეთუ მათგან შემოვლენ ბოროტის ყველა ისრები.

- ღოცვისას გულისყური ღმრთისადმი აღაპყრე, და თუ წარიტაცები, მაშინ კვლავაც უფლისკენ მიდრიკე გონება შენი.

- გონება ზრახვათაგან არასოდეს დასცხრება, მაგრამ შენ ბოროტნი განიშორე, ხოლო კეთილნი – აღასრულე.

- გიყვარდეს მორჩილება, რომელიც აღამაღლებს და არასადა დასცემს.

- იმდენი იღვაწე, რაოდენიც ჯერ არს ხორციელ აღძვრათა დასაცხრომად; ხოლო თუ მოაუძღურებ ხორცს, ჰკურნებდი მას ჯანმრთელობისათვის და არა ცხოვრებისეულ სიამეთათვის.

- მზაკვრული ფიქრები სხვა ფიქრებით აღმოფხვერი.

- ზეციურ ნეტარებათა სუფევაზე იფიქრე, ამქვეყნიურით ტკობის სიყვარული არასოდეს შემოვა შენში.

- როდესაც უჯეროს რასმე იზრახავ ღმერთზე – ზე გაქვნიდეს გული და აღიმაღლე გონება; გარნა თუ უფლისად დიდებისმეტყველებდეს გონება შენი – ზომიერ ჰყავი თავი შენი, რამეთუ დაუტყენელის დატყენა ჩვენთვის სახიფათოა.

- ირწმუნე, რომ უჯერო ფიქრებს ეშმაკი თესავს და ამ რწმენით განიშორებ ცოდვილ ზრახვებს, ხოლო მის მოესველს კი შეარცხვენ.

- მომეტებულ სიცილს ერიდე, რადგან იგი სულს აუძღურებს; მოუძღურებელი სული კი ადვილად მოიხსნის კანონის უღელს.

- სულიერი ძალები ღოცვასა და საქმეზე უნდა განაწილდეს და მაშინ მცირედა ჰპოვებს ეშმაკი ჩვენში შემოსავალ გზებს.

- ხელსაქმისას პირით შენით გალობდე, ხოლო გონებით ილოცვედი, რამეთუ ღმერთს სათნო უჩნს ჩვენგან, დაუცადებლად მოვისხენიებდე.

- ღოცვით აღბეჭდე ყოველი შენი საქმე, უმეტესად კი ისინი, რომლის დროსაც მერყევი აზრები გიჩნდება.

- თუ გსურს ხელთა შენთა ნაღვაწი საღმრთოდ გეყოს და მტვრად არ გაგებნეს, მაშინ, შენი საქმით მოგებული გაჭირვებულებს გაუყავი.

- გიხაროდეს წმიდა მამებთან შეხვედრა, რამეთუ მათის მეოხებით ღმერთი გვეცხადება.

- ჭეშმარიტად წმიდანი საქმით იცანი, რამეთუ ყოველი ხე ნაყოფით იცნობა.

- წმიდანს თუ პირისპირ სჭკერეტდე, ისარგებლე ამით, რათა სარგებელი რამ გეყოს შენ მისგან; დააკვირდი მის შეხედულებებსა და გარეგნობას, რამეთუ ერთიცა და მეორეც მეტად სასარგებლოა.

- გული ურისხველობით განსწავლე, ხოლო სხეული – სიწმიდით; ესე ორივე ტაძრად ღვთისად გყოფს შენ.

- იმგვარად დაიცევ ტაძარი თავისა შენისა, ვითარცა ტაძარი დამბადებელისა, აღმაშენებელისა და მსაჯულისა შენისა, რათა შენ ხატი მისი, წმიდა იყო.

- ერის აღამიანებთან საუბარი ღმერთზე ფიქრს განაშორებს; ამისთვის, ნუ ისაუბრებ მათთან და მოსაუბრეთაც განეშორე.

- ძვირს თუ ვინმე გეტყვის, დაფიქრდი, ხომ არაფერი ჩაგიდენია რა, ძვირის სიტყვის ღირსი, ხოლო თუ არა – მაშინ ის ბოროტი სიტყვა განქარვებად, კვამლად შერაცხე.

- გულისშემუსვრილების გარეშე ვნე-

ბათაგან გათავისუფლება შეუძლებელია; ხოლო გული სამი რამის დათმენით შეიმუსრება: ძილის, საჭმლისა და სხეულის განსვენების მოკლებით.

- თუ განაწყენდი რითიმე, დაითმინე და ვნება შეურაცხყოფელზე გადავა.

- სიმდიდრის, დიდებისა და ქვეყნიურ მეუფების ხილვაზე იფიქრე, რომ ესე ყოველი ხრწნადია და აღარ მოიხიბლები.

- მწუხარებანი დაითმინე, რამეთუ ვითარცა ვარდი ეკალში, იმგვარად აღმოცენდებიან მათში სათნოებანი.

- სათნოებათა ტოლფას ღირსებად ნურაფერს მიიხნევ, რამეთუ იგი ღვთის ხატებაა და უცვალებელია მსგავსად უფლისა.

- ცოდვილზე სტიროდე, ოდეს ყოველში ხელი ემართებოდეს, რამეთუ მახვილი მართლმსაჯულებისა აღმართულია მასზე.

- ვნებათა დედად სიზარმაცე შერაცხე, რადგან ყოველივე კარგს, რაც გაგაჩნია, იგი წარიტაცებს და რაც არა გაქვს მის შეძენაში დაგაბრკოლებს.

- როცა ცუდის მომქმედს ამის არ რცხვენია, მაშინ ცოდვის იარა უფრო ღრმავდება და დაცემა სასოწარკვეთამდე მიდის.

- თუ უცებ სულით დაეცი, მოიხსენე, რაოდენი ნეტარება ელით მართალთ და მაშინ მარჯვედ მოიგებ სულიერ ნაყოფს.

- მართალს ყველას წინაშე მართებს მორჩილება, რამეთუ მხოლოდ ცალკეულთა მიმართ მორჩილება, ცრუმორჩილებას ნიშნავს.

- მოყვასის სიყვარულს არაფერი გერჩიოს, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ამ სიყვარულით ღვთის სიყვარული მოიძულება.

- ღვთის სჯულის საწინააღმდეგოს ნურაფერს მიეჯაჭვები და ნურც ნურაფერს შეიყვარებ, რადგან ამით ღვთის წინაშე უღირსს რასმე უპირატესყოფ.

- ცუდი ადამიანების ქომაგი ნუ იქნები, რადგან მათ ცუდზე წააქეზებ ამით, ხოლო შენ კი მათთან ურთიერთობით შეიბღალები.

- ცოდვილს შეაგონე, მაგრამ დაცემულს ნუ განიკითხავ, რადგან პირველი – ცოდვილის მოქცევის სურვილია, ხოლო

უკანასკნელი – ძვირისმეტყველებაა.

- ეცადე მუდამ ისმენდე წმიდანებისათვის დამახასიათებელ რამეს ან მათზე საუბრობდე, რადგანაც ეს შენში კეთილმოშურნეობას აღძრავს.

- უკეთუ ყოველ ჩვენთაგანს გონება ტაძრად უყოფია, მაშინ საეკლესიო კანონიც უნდა აღვასრულოთ მასში.

- ეკლესიაში მსახურება თუ აღესრულება, დაესწარი, უკეთუ – არა, სამოციქულო წაიკითხე და შინ წადი.

- სათნოებათა დიდება წმიდათა შორის მოიხილე, რადგან მათი დიდება სიკვდილის შემდგომაც უკვდავია.

- ვნებას მაშინ მოიძულე, როცა მიხვდები, რომ იგი ჩვენს თავზე აღმართული ეშმაკის მახვილია.

- დაცემულს თუ შეაგონებდე, სიტყვა შენი თანაგრძნობით განაზავე, მაშინ სმენაც მოუღებება და გულიც გაუნათდება.

- წმიდანებთან საუბარში სულიერზე გამოიდიე, ხოლო სხვებთან ამაზე ნუ ისაუბრებ.

- კეთილ საქმეში ყოველთვის მოსწრაფე იყავი, რათა რაიმე მიზეზით, დაუმთავრებელი არ დაგრჩეს და შენც არასრულყოფილი არ გახვიდე ამქვეყნით.

- „ესრეთ რბიოდეთ, რაითა ეწინეთ“ (1კორ. 9,24) ე.ი. შეუსვენებლად უნდა იარო; რადგან სიკეთეს ფეხდაფეხ უნდა მისდიო, ვინემ ცხოვრების სარბიელიდან არ გახვალ.

- მცნებათა აღსრულებაში დაუდევარი ნუ იქნები, რადგან დაუდევარს ერთ ჯაფაზე მეორე ფუჭი ჯაფაც დაერთვის.

- მოთმინებაში გაჭირვებამდე გაიწვრთნები, რათა გაჭირვების უამს მოთმინების საჭურველი მზად გქონდეს.

- მზაკვრულ ფიქრებს წინაღუდექი და მიუგე მათ, რასაცა იტყვის მცნება.

- დიდის ძალისხმევით მოსწყვიტე თვალი ამქვეყანას, რამეთუ მისგან ამომავალი მავნე კვამლი აღამღვრევს სულს.

- დაღათუ მავნე რამ ჩვევა გეუფლა, თანდათან მოიკვეთე იგი და ჯაფის გარეშე აღმოიგდებ სულიდან ამ ეკალს.

- წმიდა არს უფალი და წმიდად გიყვარდეს, და რამეთუ იგი აღმატებულია ყოველთა ზედა, ყოველი უმდაბლეს მისდა შერაცხე.

- ღვთის ტაძრად ყოფნა თუ გსურს, მაშინ განუწყვეტლივ შესწირე მსხვერპლი დაუცადებელის ლოცვისა.

- დაუდევრად მცხოვრებს ნუ გაიხდი მრჩევლად, რადგან ავისმოყვარეს არ შეუძლია იმავე დროს კარგიც უყვარდეს და კეთილს რასმე გირჩევდეს.

- ხორციელი ვნებანი დაიოკე და ყოველდღე ეზიარე წმიდა საიდუმლოს; ამგვარად ქრისტეს სხეული შეიქმნება ჩვენი სხეული.

- ღვთისაგან სასჯელის დათმენისას ნუ დრტვინავ; თუმცადა სჯის უფალი, მაგრამ ვითარცა მოწყალე მამას უნდა ვმადლობდეთ ამისთვის.

- თუ შეურაცხევეს, გიხაროდეს, რადგან თუ უსამართლოდ გაყვედრეს, მაშინ დიდია სასყიდელი შენი, ხოლო თუ სამართლიანად – მაშინ მსწრაფლგონს-მოგებული სასჯელს განერები.

- ცხოვრებისეული მწუხარებანი და სიხარულნი აჩრდილთა და ბორბალთ ამსგავსე, რამეთუ ისინი მბრუნავია და ცვალებადი.

- ეცადე, მუდამ წარემატებოდე ღვთისად. მცირედ-მცირედით მალე შეიკრებ დიდ საუნჯეს, რომელსაც ყოველნი ეშურებიან.

- თუ გინდა მწარე სატანჯველი აიცილო, არასდროს არავის არ უთხრა ბოროტი, რადგან ეს ღმერთს განარისხებს.

- შენს ოჯახს ყოველგვარი სატანჯველი თუ გინდა ააშორე, მონათესავე ადამიანზე ნუ იტყვი ცუდს, რამეთუ სამართლად განრისხდება ამისთვის უფალი.

- ყოველგვარ ცოდვაზე თუ გინდა ამაღლდე, მაშინ სხვის ცოდვებს ნუ გამოეძიებ, რადგან შენშივე მრავლადაა იგივე, რასაც სხვებში ეძიებ.

- ამპარტავნებისაგან ივლტოდე, კაცო, დაღათუ იყო მდიდარი, რაითა ჟამ-ერთს ღმერთი არ გეყოს წინააღმდეგომად.

- აღმატებულიც რომ იყო, დამდაბლდი, რათა განკითხვის დღეს ამაღლდე.

- ნურავის დაცინებ და შენი ცხოვრების მანძილზეც არავინ დაგცინებს.

- ეკლესიაში გონებით ნუ იღავებ, რამეთუ მეუფის წინაშე წარდგომილნი არც იცინიან და არც გონებაგანიფანტებიან.

- ნუ უგულვებელყოფ შენს ცხოვრებას და სჯულის წინააღმდეგ ნურაფრის გულისთვის ნუ წახვალ, რათა უსჯულოდ არ აღესრულო.

- სრულის უეჭველობით დაიხსომე ეს ყოველი, რათა გადიდონ შენ ამათ ყოველთა.

- კეთილსინდისიერი ცხოვრების მოშურნე იყავი, რათა ცოდვილთა შეწვენას ესწრაფებოდე.

- ქედმაღლობისაგან თავი მოიზღუდე და ნურც ნურავისთან იჩხუბებ, რომ მედიდურობისათვის არ განიკითხო.

- სხვისი დაცემა ნუ გაგაცინებს, რათა იმან არ დაგცინოს, ვისგანაც არ გინდა რომ დაიცინო.

- დაიმარხე ეს რჩევები, რომ მით დიდების გვირგვინი მოიღო.

- ამათ მცნებათა აღასრულებდე, რათა იდიდო მათგან წინაშე კაცთა და სათნოგყონ შენ წინაშე უფლისა.

- ეცადე მუდამ წარემატებოდე კეთილ საქმეებში.

- ხოლო მხედარიც არ განითქმება თუ უწინარესად, ხანგრძლივად არ გაიწვრთნა და გამოიცადა შრომასა და ბრძოლაში და შემდგომად არ გამოსჩნდა მძლეველად.

- მით უფრო ვერავინ შეიქნება ღირსი ზეციური და ჭეშმარიტი მეუფისაგან სულიწმიდის ზეციურ მადლის მიღებისა, თუ უწინარეს არ გაიწვრთნა წმიდა მცნებათა სწავლებით. ამდენად, ვერც თვით მადლის ზეციურ საჭურველს ვერ მიიღებს და ბოროტ სულებთან ბრძოლაში ვერ გავა.

- რამდენადაც წარემატება კაცი სულიერ ღვაწლში, იმდენად ამაღლდება იგი სულის საიდუმლოთა სიმაღლეზე და სიბრძნის საიდუმლო საგანძურში.

- კაცი რაოდენცა აღივსება მადლით, იმდენად წარემატება იგი ბოროტის ზრახვათა შეცნობაში, უფლის შემწეობით. რომლისა არს ძალი და დიდება უკუნისამდე! ამინ.

„Добротолюбие“ т. 2. М. 1905

რუსულიდან თარგმნა
მონოზონმა ანამ (ნიაური)

WMIDA MTIS WMIDA KINOTIS WERILI PATRIARQ BARTOLOMEOSS

წმიდა მთის წმიდა კინოტმა უაღრესად მნიშვნელოვანი წერილი გაუგზავნა მსოფლიო პატრიარქ ბართოლომეოსს, 2014 წლის ნოემბერს კონსტანტინოპოლში პაპის ვიზიტთან და ერთობლივი მსახურების ჩატარებასთან დაკავშირებით.

წერილი დაწერილია 2014 წლის 31 დეკემბერს. მასში მთავარი დეტალები გულისტკივილს გამოთქვამენ, უწმიდეს ბართოლომეოსის რომის პაპთან თანამწირველობისა და ლიტურგიკული ამბორის გამო, რაც წმიდა მთის ოცივე მონასტრის შეფასებით, მთავრდება იმ ტრადიციის უგულველყოფა, რომლის მიხედვითაც, ლათინები მწვალებლებად არიან შერაცხულნი.

თანახმად წმიდა მამათა გარდამოცემისა, მთავრდება ყველა მონასტრისათვის მიუღებელია „ლათინთა ბრძნობის“ თანამოაზრობა. წმიდა კინოტი კონსტანტინოპოლის პატრიარქს შეახსენებს, რომ პაპსა და პატრიარქს შორის ე.წ. პერსონალური ურთიერთობის საფუძველზე, XI საუკუნის ანათემა არ განიხილება, თუმცა ამის მცდელობა ჰქონდათ 50 წლის წინ, პატრიარქ ათინაგორასა და პაპ პავლე VI-ს.

რედაქცია

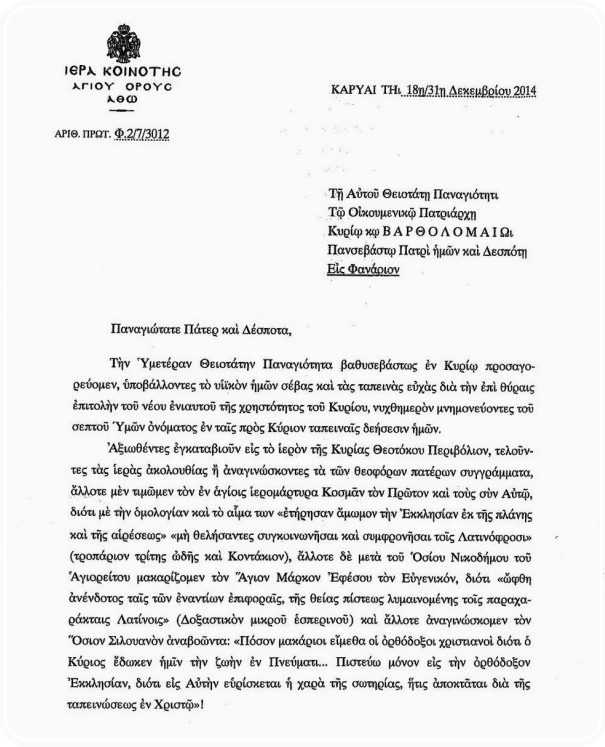
წმიდა ათონის მთის წმიდა კინოტის შენობა

ყოველდღე უწმიდესო მამათა და მეუფეთა, ღმრთისამიერი პატივით და შვილებრივი კრძალვით მოგმართავთ თქვენო უწმიდესობა, რომელნი დღედაღამ მოვიხსენიებთ თქვენს სათნო სახელს და მდაბლად აღვაფლენთ ღოცვებს, რათა უფლის მოწყალეობა მოვიღოთ კარსმომდგარ ახალი წლისათვის.

ჩვენ, რომელნი ესე ღირს ვიქმენით ღმრთისმშობლის წილხვედრ წმიდა სავანეში დამკვიდრებისა, რომელნი აღვასრულებთ საღვთისმსახურო წეს-განგებებს და რომელნი ვკითხულობთ და მოვიხსენიებთ ღმერთშემოსილ მამათა თხზულებებს, განსაკუთრებულ პატივს მივაგებთ წმიდა მღვდელმთავრე კოზმა პირველს და მისთანა ყოველთა მოწამეთა, რამეთუ მათი აღმ-

სარებლური ღვაწლითა და სისხლით „უბიწოდ დამარხულ არს ეკლესია ცდომათა და მწვალებლობათაგან,“ და რამეთუ მათ არა ინებეს თანაზიარება და თანამზრახველობა ლათინთა ბრძნობათა“ (III საგალობელის ტროპარი და კონდაკი).

წმიდა ნიკოდიმოს მთავრდება ერთად, ჩვენ განვადიდებთ აგრეთვე წმიდა მარკოზ ეფესელს, ევგენიკოსს, რამეთუ „მან სიმტკიცე გამოიჩინა საღმრთო სარწმუნოების მემობელ ლათინ მწვალებელთა წინაშე“ (მცირე მწუხრის დიდებისმეტყველების სიტყვები). ჩვენ აგრეთვე ვიმოწმებთ ღირსი სილუან ათონელის მგზნებარე სიტყვებს: „რაოდენ ნეტარ ვართ მართლმადიდებლები, რამეთუ უფალმა მოგვანიჭა სულიწმიდით

იქმნება; ამდენად, სარწმუნოების ერთიანობაზე ოცნება გარდაუვალი სინამდვილით უნდა წარმოჩნდეს, რადგან სინამდვილეში, დასავლური ეკლესიის სეკულარიზმით იმედგაცრუებული მრავალი კათოლიკეც კი პაპიზმის ერეტიკული სწავლებიდან გამომდინარე, მართლმადიდებელ ეკლესიაში ეძიებს გამოსავალს.

თქვენო უწმიდესობავ, ვითარცა წმიდა კინოტი, ჩვენს ძეგბრ (შვილებრივ) მოვალეობად ვრაცხთ, რათა თქვენამდე მოვიტანოთ ჩვენი ასპარეზი (ბრძოლა) და სწრაფვა იმისა, რაითა ერთი იყოს და ურყევი სრულიად მართლმადიდებელთა ამ წმიდა მთის სხეული. ჩვენ არ დაფვარეთ, რომ გვაწუხებს და გვაშფოთებს 50 წლის წინანდელი დრამატული მოვლენების აღორძინების შიში, რომელზე უარესზე ფიქრიც კი შეუძლებელია და რამაც ავადმყოფური შედეგები გამოიღო. ამის შესახებ ჩვენ ცნობად გავწვდით წერილში №1/7/1679/18.7.2014.

წმიდა ათონის მთის
წმიდა კინოტის სიგელი

ცხოვრება... მრწამს მხოლოდ მართლმადიდებელი ეკლესია, რამეთუ მის წიადშია დამკვიდრებული მაცხოვრებელი მადლი, რომელიც მხოლოდ ქრისტესმიერი სიმდაბლით მოიხვეჭება.“

ამ სულიერი ტრადიციით და წმიდა მამების მიერ გაწეული ღვაწლით გამსჭვალულებს, რომელთაც განმახლებლობისაგან დაიცვეს ეკლესია, ჩვენ გვიმძიმს იმის გაგება, რაც წმიდა ანდრია მოციქულის ხსენების დღესასწაულზე მოხდა. კერძოდ, როდესაც წმიდა მსხვერპლშეწირვის უამს წმიდა საკურთხევიდან გამობრძანდა თქვენი უწმიდესობა და ლიტურგიკული ამბორისათვის მიეახლა რომის პაპის ომოფორიონს, ხოლო პაპმა კვლავ ხმამაღლა აღავლინა საუფლო ღოცვა („მამაო ჩვენო“)!

ჩვენ, რომელნი მამათა და ძმათა წმიდა სახელმწიფოში ღვაწლით ცხოვრებას აღვასრულებთ, უადრესად შემფოთებულნი ვართ და მწუხარებას გამოვთქვავთ იმისთვის, რაც ზემოთ მოგახსენეთ და რაც მართლმადიდებელურ დოგმატურ და ლიტურგიკულ საკითხებს შეურაცხყოფს; ეს მოვლენები აზიანებს და უხერხულ გრძნობებს იწვევს მსოფლიოს ქრისტიანულ წრეებში; ჩნდება აზრი, რომ საღვთისმეტყველო დიალოგებს არავითარი სარგებელი არ მოაქვს და რომ ამ მოჩვენებითი სარწმუნოებრივი ერთობით მხოლოდ საცდური

კონსტანტინეპოლის პატრიარქ ბართლომეოსის და პაპ ფრანცისკო I-ის „ლიტურგიკული ამბორი“

ჩვენთვის ცნობილია ის მძიმე ტვირთი, რომელიც თქვენ გაწევთ და გულისტკივილით და შვილებრ გთხოვთ, რათა მამობრივი მზრუნველობით დაამშვიდოთ სულნი ძმათა ჩვენთანი „რომელთათვის ივნო ქრისტემ.“

ვითხოვთ თქვენს პატრიარქალურ ღოცვებს და კრძალვით ვეამბორებით თქვენს პატიოსან მარჯვენას.

წმიდა მთის მონასტრების ყველა, ოცივე მონასტრის მეთაურთა ერთობლივი კრებულის წარმომადგენელი.

კარიესი 18/31 დეკემბერი 2014
ბერძნულიდან თარგმნა
ირინე გარაყანიძემ
ფილ. მეცნ. დოქტორი

რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდმა დაადგინა სათვეო კალენდარში ღირსი მამა გაბრიელის ხსენება

2014 წლის 25 დეკემბერს, მოსკოვის წმიდა დანიელის მონასტერში, რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის სხდომა გაიმართა, სრულიად რუსეთის პატრიარქის, უწმიდესი კირილეს თავმჯდომარეობით. სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, სხდომამ მოიხილა და განაჩინა, რუსეთის მართლმადიდებელი ეკლესიის სათვეო კალენდარში კანონიზირებულ წმიდათა შეტანა – მათ შორის საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის მიერ კანონიზირებული ღირსი გაბრიელ აღმსარებელისა და სალოსის ხსენება.

წმიდა სინოდმა ღირსი გაბრიელ ქართველის (ასე მოიხსენიებს რუსეთის წმიდა სინოდი) ხსენების დღედ დაადგინა 2 ნოემბერი, როგორც ეს საქართველოს მართლმადიდებელმა ეკლესიამ განაჩინა.

ARQIMANDRITI LAZARE (GAGNIZE)

SAYOVELTAO SAMSJAVRO

უფალ იესო ქრისტეს მოძღვრება სიყვარულის მოძღვრებაა. და ჩვენ ყოველთვის უნდა გვახსოვდეს, რომ იესო ქრისტემ თავის მოწაფეებს მოძღვრებად დაუტოვა არა რაღაც შეზღუდული, ეგოცენტრული სწავლება, პიროვნული ხსნის შესახებ, არამედ ახალი აღთქმა, რომლის უმთავრესი მოწოდებაა ურთიერთსიყვარული, მოყვასის სიყვარული, შემდგომად ღვთის სიყვარულისა, უმთავრესი მცნებაა, რომლითაც ადამიანი იწოდება ქრისტეს მოწაფედ, მხოლოდ „ამით ცნან ყოველთა, ვითარმედ ჩემნი მოწაფენი ხართ, უკუეთუ იყუარებოდეთ ურთიერთას“ (იო. 13,35) – შეაგონებს იესო ქრისტე ყველას, ვინც აპირებს გაჰყვეს მის მოძღვრებას. სიყვარული არის საძირკველი ეკლესიისა, თავად ეკლესიის ცხოვრება, წმიდა ეგნატე ღმერთშემოსილის სიტყვით, ეს არის „წმინისა და სიყვარულის ერთობა“.

სიყვარულის უქონლობა შობს ცოდვას. უსიყვარულობა არის თვითიზოლაცია, გაქცევა, ჭიდილი ყველასა და ყველაფრის წინააღმდეგ. ახალი, ქრისტეს მიერ მოცემული ცხოვრება, რომელიც წმიდა ეკლესიამ გადმოგვცა, უწინარეს ყოვლისა, ურთიერთშერიგებით ცხოვრებაა, „განბნულთა ერთმანეთთან მიყვანება“ და გაერთიანება, ცოდვით დანგრეული სიყვარულის აღდგინება.

ისმის კითხვა, როგორ უნდა შეძლოს ადამიანმა ღმერთთან დაბრუნება? რა უნდა მოიმოქმედონ ადამიანებმა, რომ ურთიერთშერიგებას მიმართონ მაშინ, როცა გაერთიანებისაკენ მიმავალი გზისთვის ვერ მიგვიგნია და ვერ აღმოგვიჩენია ახალიაღთქმისეული სიყვარული? ჩვენ მართლმადიდებელი ქრისტიანები, არა მარტო ერთმანეთისთვის, ცოცხლებისთვის ვლოცულობთ, არამედ – მიცვალებულებისთვისაც. ეკლესიის მხრიდან მიცვალებულებისათვის ღოცვა არის ამ სიყვარულის ნათელი გამოხატულება. ჩვენ ღოცვას აღვაველეთ უფლის მიმართ და შევთხოვეთ მას, რომ მოიხსენოს ყველა გარდასული, ყველა შესვენებული, ყველა, ვინც ჩვენგან შენდობას ითხოვს. ჩვენ მოვიხსენებთ მათ სულებს,

რადგან ისინი გვიყვარს. და რადგან ჩვენ ამ ადამიანებისათვის ვლოცულობთ, ჩვენ მათ უხილავად ვხვდებით ქრისტეში, რამეთუ ქრისტე სიყვარულია. და მან სიყვარულითვე სძლია სიკვდილს და საბოლოოდ, სიყვარულითვე სძლია ქრისტემ ცოცხალთა და მიცვალებულთა შორის განშორებას და უსიყვარულობას.

ქრისტეში ცალ-ცალკე არ არსებობენ ცოცხლები და მიცვალებულები, რადგან ქრისტეში ყველანი ცოცხალნი არიან, ქრისტე არის ცხოვრება და ცხოვრება არის ნათელი ადამიანებისათვის; რადგან ჩვენ გვიყვარს ქრისტე, ჩვენ გვიყვარს ყველა, ვინც ქრისტეშია და რადგან ჩვენ ყველა გვიყვარს, ვინც ქრისტეშია, ამით ჩვენ გვიყვარს ქრისტეც. ეს არის ეკლესიის კანონი და მიცვალებულთათვის ღოცვის ხილული საფუძველიც.

მიცვალებულთა ხსენების განმსახლველი იდეა ეფუძნება სიყვარულს, მისი უაღრესად ფართო გაგებით. სიყვარულის თემა აქ თავისებურად არის ჩართული. გავისხენოთ სახარებისეული საკითხავი: მათეს სახარებისეულ იგავში წინა პლანზე წამოწეულია თემა უკანასკნელი და საყოველთაო სამსჯავროს შესახებ (მთ. 25,31-46). ქრისტიანული სწავლებიდან ცნობილია, რომ უკანასკნელ ჟამს, უკანასკნელ და საყოველთაო სამსჯავროზე განმკითხველი იქნება მაცხოვარი ჩვენი იესო ქრისტე. ბუნებრივია, ისმის კითხვა, თუ რა ნიშნით მოხდება ჩვენი განკითხვა, როდესაც უკანასკნელ ჟამს საშინელ სამსჯავროზე მობრძანდება უფალი იესო ქრისტე? – იგავი ერთნიშნად გვახსოვს, რომ განმსახლველი იქნება სიყვარული. აქ საუბარია არა რაღაც აბსტრაქტულ სიყვარულზე, არამედ კონკრეტულ და პიროვნულ სიყვარულზე ადამიანის მიმართ, პიროვნების მიმართ, ვისთანაც ღმერთი ჩვენი ცხოვრების განმავლობაში შეგვახვედრებს. აბსტრაქტულ და კონკრეტულ სიყვარულს შორის განმასხვავებელი ზღვარის გაველება აუცილებელია, რადგან დღესდღეობით სულ უფრო იზრდება ქრისტეს იმ მიმდევართა რიცხვი დასაუ-

ღურ სამყაროში, რომლებიც ქრისტიანულ სიყვარულს ათანაბრებენ პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ ინტერესებთან. მაგრამ ქრისტიანული სიყვარული სულ სხვა რამაა. ეკლესია თავისი მისიის ერთგული უნდა დარჩეს მარად, რომელიც ღვთისა და მოყვასის სიყვარულს ეფუძნება.

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის წინააღმდეგ ბრძოლა წლიდან-წლამდე ძლიერდება. ამას ყველა ქართველი უნდა აცნობიერებდეს და არ უნდა ავევთ დასავლეთიდან თავსმობხვეულ უზნეობის პროპაგანდას, რომელსაც ეკლესიისა და ერის

მტრები და მოღალატეები ეწვეიან. ჩვენ, ქრისტიანნი, სიყვარულით და სათნოებებით წინ უნდა აღვუდგეთ ერის გათიშვას, უზნეობას. მართლმადიდებელი მრევლის იარაღი არის ქრისტეს ჯვარი!

ძალიან ახლოს არის უკანასკნელი ჟამი.

დავუბრუნდეთ ისევ საყოველთაო სამსჯავროს. სახარება გვაუწყებს, თუ როგორ აღესრულება უკანასკნელი და საშინელი სამსჯავრო, რომელზედაც განისაზღვრება ყოველი ჩვენგანის სამარადისო ხვედრი. არავის არ უნდა გაუჩნდეს ეჭვი იმის თაობაზე, რომ ის, რაც სახარებაში წერია, აუცილებლად აღსრულდება: „ცანი და ქუყანა წარხდენ, ხოლო სიტყუანი ჩემნი არა წარხდენ“ (მთ. 24,35), შეგვაგონებს უფალი იესო ქრისტე, რომელიც არის თავად ცოცხალთა და მკვდართა განმკითხავი. ყოველ ჩვენგანს უკანასკნელ და საყოველთაო სამსჯავროზე საუბრისას, მაგრამ უნდა ვი-

ცოდეთ, რომ საყოველთაო სამსჯავროს აღსრულებამდე, მოხდება მიცვალებულთა საყოველთაო აღდგომა.

აღმდგარი სხეულები არსობრივად ისეთივენი იქნებიან, როგორც ეკუთვნოდა სულებს ამქვეყნად ცხოვრების დროს, მაგრამ მოხდება მათი გარდაქმნა. სულები შეიქმნებიან უხრწნელნი და უკვდავნი. მათი აღდგომის შემდგომი ცხოვრება მიემსგავსება უსხეულო სულთა – ანგელოზთა ცხოვრებას. რაც შეეხება ცოდვილებს, მათი სხეულებიც აღდგებიან ახალი სახით და მიიღებენ უხრწნელებასა და სულიერებას, მაგრამ მათზე აისახება ცოდვილის მშვინიერი მდგომარეობა.

ამა სოფლის აღსასრულისა და მის ახალ სამყაროდ გარდაქმნასთან ერთად, განიღება საუკუნო სასუფეველი ღვთისა, დადგება სუფევა დიდებისა. დასრულდება მებრძოლი მიწიერი ეკლესიის არსებობა, იგი შეერწყმება ზეციურ ეკლესიას. მოვისმინოთ პავლე მოციქულის გამონათქვამი ამის შესახებ, კორინთელთა მიმართ ეპისტოლედან: „მაშინდა აღსასრული, რაჟამს მოსცეს სუფევაი ღმერთსა და მამასა, რაჟამს განაქარვნეს ყოველნი მთავრობანი და ყოველნი ხელმწიფებანი და ძალნი. რამეთუ ჯერ არს მისა სუფევაი, ვიდრემდის დაისხნეს ყოველნი მტერნი მისნი ქუეშე ფერხთა მისთა. ვითარცა იგი უკანასკნელი მტერი, განქარდეს სიკუდილი... ხოლო რაჟამს დაემორჩილოს მას ყოველი, მაშინ თავადიცა ძე დაემორჩილოს მას, რომელმან იგი დაამორჩილა მას ყოველი, რაითა იყოს ღმერთი ყოველად ყოველსა შინა“ (I კორ. 15, 24-26, 28). ამასთან, ღვთის სასუფეველის მომავალი მკვიდრნი, ანგელოზთა დარად, ღირსნი შეიქმნებიან ღმრთის ხილვისა და მისი დიდების ჭვრეტისა და ისინი გახდებიან არა მარტო დიდების მჭვრეტელები, არამედ თავადაც მიიღებენ მასში მონაწილეობას და როგორც ქრისტეს თანამემკვიდრენი, მასთან ერთად დასხდებიან საყდარზე და მის მეფურ დიდებას გაიზიარებენ (გამოცხ. 3,21).

მაგრამ, ეკლესიის მამების აზრით, ღმერთში განდიდება მოხდება ყოველი ადამიანის უნებობრივი ღირსების შესაბამისი ხარისხით.

IRUMENIA QETEVANI (KOPALIANI)

წუთისოფელი წარმავალია

„იხარეთ ორთავ სოფელსა შინა“
უწმიდესი და უნეტარესი ილია II

ღმერთი სამყაროს განმგებელია,
უზენაესი შემოქმედი,
სამება ერთ არს, ერთადერთია,
ყოვლისმძღვე და საკვირველია.

იგი მეუფებს ყოველთა არსთა,
მართლმსაჯულია „ცოცხალთა – მკვდართა“,
უფალი სწყლავს და აცხოვნებს კაცთა,
გულმოწყალეა, მშვიდი და მდაბალ.

სიკვდილ-სიცოცხლე იღუპალია,
ვითა ნოესა კიდობანია,
სიცოცხლე ესრეთ შვენიერია,
გარნა „სიკვდილი შენაძენია“.

იხარებსაო ორთავ სოფელსა,
ვინცა კეთილად განვლო დღენია,
სიკვდილი ფრიად საზარელია,
ვინც ადესრულა უნანელია.

სად სიწმინდეა, სიწრფოებაა,
იქ მადლია და სიტკბოებაა,
სად სიცრუეა, ორგულებაა,
მუნ ეშმაკი და ბოროტებაა.

სად სიმდაბლეა, მუნცა ქრისტეა,
უფალი იშვა ბაგასა შინა,
ნებსით ჯვარს ეცვა გოლგოთაზედა,
აღასრულებდა ნებას მამისა.

ყოველივეო თავს იდვა ღმერთმან:
გინება, ნერწყვა, კიცხევა, წყევლა...
მართალი არვის არ აგინებდა,
შეუნდობდაო შურისმგებელთა.

„სასუფეველი შორის თქვენსაა“ –
სად შვებაა და სიხარულია,
ვიყვარებოდეთ ურთიერთარსა,
რამეთუ ღმერთი სიყვარულია.

სასუფეველი მსგავს არს ვაჭრისა,
რომელ ეძიებნ მუნ მარგალიტსა;
ჰპოოს რა იგი მარგალიტია,
წარვიდისაო, მოიყიდისა.

წუთისოფელი წარმავალია,
სიკვდილი ყველას თანამგზავრია,
არვინ უწყისა განსვლის ჟამია,
დღეს ცოცხალია, ხვალ კი – მკვდარია.

სიკვდილი კაცთა ერთი წამია,
ვითა მტვერიო მყის განქარდება,
ხორცი მიწაა, მიწას ბარდება,
სული უკვდავი ზეცად მადლდება.

უცნობი არსო სიკვდილის ჟამი,
იგი მოვალსო ვითა მპარავი,
ჩვილიც მიჰყავსო, ასაკოვანნიც,
უფალმან უწყის მათი სამზღვარი.

ყველა თავისი სიკვდილით კვდება,
ხორცი მიწაში იხრწნება, ლპება,
სული უკვდავი ხორცს გაეყრება,
ადამიანი გარდაიცვლება.

სიკვდილი ყველას ათანასწორებს,
ყოველი წამი ჟამს გვაახლოებს,
სხვა სილიადეს ნურას ვეძიებთ,
ვაქებდეთაო კაცთა გამომსხსნელს.

აქ შეგიწყალებს ბოროტმოქმედსა,
ვით ავაზაკსა, ვით მეზვერესა,
გარნა იმქვეყნად უნანებელსა,
ცეცხლსა მიგცემსო წარსაწყმედელსა.

არ შეუქმნია სიკვდილი ღმერთსა,
ურჩებითაო შემოხდა ქვეყნად,
პირველქმნილიო ადამ და ევა –
მზაკვრის რჩევითა გარდახდა მცნებას.

ოდეს უფალი დიდებით მოვალს,
ძალნი ცათანი შეიძვრებიან,
შიშის ზარიო შეიპყრობს ყველას,
საშინელ მსჯავრის მოლოდინშია.

ვინ არს მეფე და ვინა მდაბიო,
ვინ არს ბრძენი და ვინა უგნური,
სიკვდილისათვის ყველა ერთია,
ბატონი იყოს, გინა მსახური.

ნუ უმზერ სიკვდილს შიშით და ძრწოლით,
იგი ძილია ხანგრძლივი დროით,
ხან ახლოსაა, ზოგჯერ კი ყოვნის,
შევიანოთო, სიკვდილი მოდის.

უზომო ცრემლთა ღვრა და გოდება,
შეურაცხყოფსო, ვინც სიკვდილს სძლია,
მკვდრეთით აღდგომას აღდგება ყველა,
უცოდველია თუ ცოდვილია.

სასოწარკვეთა და ცრემლთა ფრქვევა,
არ არისაო მკვდართ პატივცემა,
წირვა-ვედრება და მოწყალება,
შეეწვევისო სულთა იმქვეყნად.

შვილი დაჰკარგე? მადლობდე ღმერთსა,
ნუღარა გლოვობ, თავს ნუ იტანჯავ,
სული წარვიდა, ამაღლდა ზეცად,
მარადიულში გადაინაცვლა.

ვხედვიდეთ ძეთა, მაკაბელთ დედას,
შვილები მიწას რომ მიაბარა,
ვითა იობი მხნედა ითმენდა,
ღმერთს სამადლობელს აღუვლინებდა.

იტირე მკვდარი ღვთის სასოებით,
ვით „ცრემლეოდა“ ლაზარესათვის,
ნუ მოიქცევი ურჯულოსავით,
რომელთ არა სწამთ სული უკვდავი.

ვითარ აღდგება ვინცა მომკვდარა,
გახრწნილია და მიწამ შეშტამა,
ზღვაში დანთქმულა, ცეცხლში დამწვარა,
ზოგიც ნადირთა მსხვერპლი გამხდარა.

ღვთის განგებითა ყოვლი სტიქია,
დააბრუნებსო რაც მიუღია,
საყვირის ხმაზე მუნ აღდგებიან,
განკითხვის დღესა განისჯებიან.

სიკვდილის შემდგომ სული არ ქრება,
ადამიანი ღვთივ განახლდება,
უცხო სახითა არ გარდიქმნება,
ადამი კვალად ადამად რჩება.

ძველი სამყარო მუნ განქარდება,
დაინთქმება და აღარ იქნება,
ნაცვლად ახალი ცა და ქვეყანა,
სასუფეველი დაემკვიდრება.

ყოვლადწმიდაო დედა ღვთისაო,
მარიამ, წყარო ცხოვრებისაო,
შარავანდლო სამებისაო,
საფსალმუნეო დავითისაო.

ვარდო – შროშანო სამოთხისაო,
წინამძღვარო ნინოფსაო,
მოხედენ ივერთ ეკლესიასო,
დაიფარენო შვილნი ღვთისაო.

SARWMUNOEBა DA MECNIEREBA

XX საუკუნის 20-იანი წლები საქართველოს ისტორიაში სამი ღირსშესანიშნავი თარიღით გამოირჩევა: 1917 წლის 25 მარტი – საქართველოს სამოციქულო, მართლმადიდებელი ეკლესიის დამოუკიდებლობის (ავტოკეფალიის) აღდგენა; 1918 წლის 8 თებერვალი – თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსება; 1918 წლის 26 მაისი – საქართველოს სახელმწიფოს აღდგენა (დემოკრატიული რესპუბლიკის შექმნა).

1918 წლის 26 იანვარს (ახალი სტილით 8 თებერვალი), წმიდა მეფე დავით აღმაშენებლის ხსენების დღეს, დაარსდა საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ქართული უნივერსიტეტი, რომელსაც დამოუკიდებელი საქართველოს სახელმწიფო მომავალი უნდა წარემართა. იგი უნდა ყოფილიყო ერთის მხრივ ქართული საგანმანათლებლო აკადემიების: ფაზისის, გელათის და იყალთოს სამეცნიერო-კულტურული ტრადიციების გამგრძელებელი და მეორე მხრივ – ევროპის უმაღლესი სასწავლო-სამეცნიერო დონის მომცველი. სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი ბრძანებს: „შემთხვევითი არ არის, რომ დავით აღმაშენებელმა უმაღლესი სასწავლებელი მონასტერთან დააარსა. ასკეტიზმი ორივე რჩეულთა ხვედრია და მათი შერწყმა იდეალურ პიროვნებაში ხდება“... შემთხვევითი არ არის, ისიც, რომ გელათის აკადემიას უწოდებენ მეორე იერუსალიმს და მეორე ათენს. იერუსალიმით აღინიშნებოდა მისი მაღალი სულიერება, ხოლო ათენით – მაღალი მეცნიერული დონე.

საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის გახსნას განსაკუთრებული მოლოდინით და მიზნებით შეხვდა ქართული საზოგადოება და გამორჩეულად – საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია. უნივერსიტეტის გახსნას წინ უძღოდა საქართველოს სამოციქულო ეკლესიის ავტოკეფალიის (დამოუკიდებლობის) აღდგენა (1917 წ. 25 მარტი), რომლის

პირველმა მწყემსმთავარმა, მღვდელმთავარმა კირიონ II-მ, წმიდა სინოდის თანამწირველობით, უნივერსიტეტის გახსნისათვის წირვა აღავლინა. ღვთისმსახურება შესრულდა ახლადგახსნილი უნივერსიტეტის I კორპუსის სამლოცველოში. წირვის შემდგომ სიტყვა წარმოთქვა მღვდელმთავარმა კირიონ II-მ, რომელიც ჩვენ აქ სრულად მოგვყავს:

„მოგვეც ჩვენ, უფალო, გული ბრძენი და გონიერი“ (3 მეფ. III, 12).

„ცოდნის და მეცნიერების მიმდევარნო! დღეს შევიკრიბენით ამ წმინდა ტაძარში, რომ გამოვითხოვოთ ღვთისაგან კურთხევა ქართული უნივერსიტეტის გახსნისათ-

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი კირიონ II (საძაგლიშვილი)

ვის. ამ ძვრა-რყევა და სიყმილის დროს ჩვენ შესაძლოთ დავინახეთ საძირკველი ჩაუყაროთ ქართულ მაღალ კულტურულ დაწესებულებას, რომელმაც უნდა შეიტანოს მეცნიერების შუქი ჩვენი ხალხის ცხოვრებაში და რომელიც შეადგენს ჩვენი ხალხის სიამაყეს. ეხლა თქვენს ხელშია ბატონო პროფესორნო ბედ-იღბალი ამ მაღალი სამეცნიერო ტაძრისა. ჩვენი გული ივსება სიხარულით, რომ სიბრძენს, რომელიც დაუსრულებელია, ვნერ-

გავთ ამიერიდან ჩვენ ხალხში. ამ დღესაც მოვესწართ, რომ ქართულ უნივერსიტეტს ვხსნით. განა ამ ორიოდ-სამი წლის წინად შეგვეძლო ამის წარმოდგენა?! ჩვენი გენიოსის ნათქვამისა არ იყოს: „კეთილმან სძლია ბოროტსა, სიცოცხლე მისი გრძელა“.

ვგონებ, შემთხვევით არ მოხდა ქართული უნივერსიტეტის გახსნა დღევანდელ დღეს, როდესაც ჩვენი ეკლესია დღესასწაულობს წმიდა მეფე დავით IV აღმაშენებლის დეაწლს. ამან აღადგინა ეკონომიუ-

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი კალისტრატე (ცინცაძე)

რად საქართველო, გააძლიერა და დანერგა კულტურაც. განურჩევლად ხალხოსნობისა და სარწმუნოებისა, იგი მფარველობას უწევდა მეცნიერებას, აავსო მეცნიერი ხალხით თვისი სასახლე, რომელიც წარმოადგენდა სამეცნიერო აკადემიას და მან პირველმა ქართველთა გვირგვინოსანთა შორის ჩაჰყარა მკვიდრი საძირკველი აკადემიისა იყალთოს მონასტერში.

ღვთო სინათლისადმი, ცოდნის წყურვილმა და ჭეშმარიტების სიყვარულმა შეჰკრიბა დღეს აქ აუარებელი ხალხი. კაცი შექმნილია სინათლისათვის და თვით ბუნებისაგან ჩანერგულია მასში ღვთიური

ნიჭი – ძიება ჭეშმარიტებისა, რომელიც ჰქმნის კაცს თავისუფლად. გილოცავთ ჩვენი პირველი უნივერსიტეტის ხელმძღვანელო და ვისურვებ ჩვენი საზოგადო საქმის წარმატებას საკეთილდღეოთ ჩვენი ერისა. განათლებით ირჩევა კაცი კაცისგან. იგი ფასდაუდებელი საუნჯეა, რომლის შეძენას ბევრი დრო, მოთმინება და ცოდნა უნდა. განათლებას ფასი და მნიშვნელობა მხოლოდ მაშინ აქვს, როცა მას რიგიანათ გამოვიყენებთ.

სარწმუნოება არასდროს მტრულად არ უცქერდა მეცნიერებას და ამიტომ იგი მუდამ ეკედლებოდა სარწმუნოებას, მაგ. ქალდეაში, ასურეთში, მოსრეთში, ბიზანტიაში და სხვა ქვეყნებშიც. ქურუმები მუდამ ესარჩლებოდნენ მეცნიერებას და თვითონაც ერთად-ერთი მისი წარმომადგენლები იყვნენ. ქრისტიანობის ხანას, როდესაც მან მიიღო სარწმუნოებრივი უფლება, თავსაფარად ჰქონდა ქრისტიანული მონასტრები, რომელშიც გაჩაღებული იყო სწავლა-განათლება. ნამდვილ სამეცნიერო კერებს წარმოადგენდნენ ჩვენი ლავრები და მონასტრები: დავით გარეჯის ფიბაიდა, იოანე ნათლისმცემლის უდაბნო, იყალთო, გელათი და სხვ. საშუალო საუკუნეებში, როდესაც მეცნიერებას დაუდგა მეტად ბნელი ხანა, როდესაც მისი არსება ბეწვზედ ეკიდა და ყველას ეგონა, რომ მისი შუქი სამუდამოთ ჩაჰქრებოდა, მხოლოდ ბერების მოღვაწეობის წყალობით, არ ჩაჰქრა იგი: ფილოსოფიის ქვის ძეგლის გამო ბერებმა ბევრი რამ კაცობრიობისათვის სასარგებლო აღმოაჩინეს, გამოიგონეს და მათ მეცნიერება დაიფარეს.

სულით და გულით ვისურვებ, რომ ამ ჩვენ ქართულ ნორჩ უნივერსიტეტში მაღე გახსნილიყოს ყველა განზრახული ფაკულტეტები და მიჰმატებოდეს მათ საღვთისმეტყველო ფაკულტეტიც, როგორც ეს დასავლეთ ევროპაში არის მოწყობილი. იყავნ, იყავნ. ამინ!“

„სიტყვა თქმული კირიონ II-ის მიერ 26 მაისს“ უნივერსიტეტის გახსნის დღეს. გახეთი „საქართველო“, №25, 1918 წელი, გვერდი 4.

სარწმუნოებისა და მეცნიერების ერთობაში ხედავდა საქართველოს მომავალს კათოლიკოს-პატრიარქი კალისტრატე ცინცაძე (1866-1952 წწ.), რომელიც უნივერსიტეტის გახსნისას, თანამწირველი იყო კათოლიკოს-პატრიარქ კირიონ მეორისა და იმხანად დეკანოზმა კალისტრატემაც წარმოთქვა სიტყვა:

„თქვენო უწმიდესობავ, უწმიდესო და უნეტარესო, მამათმთავარო! ამ ტაძარს, რომლის საყდარზედაც შენ ისწრაფი უსისხლო მსხვერპლის შეწირვას, მეოხად ჰყავს აფხაზ-ქართველთა მეფე წმიდა დავითი. პატარა ქართველთა უახლოეს მფარველად შემთხვევით როდია აღჩეული მეფე-ადმაშენებელი. მომავლის თაობის აღმზრდელთა და მზრუნველთა გულისთა სწამდათ და პირით აღიარებდენ, რომ წმიდა დავითის მადლით, მის მიერ ერთხელ აღშენებული საქართველო კვლავ აღშენდებოდა და აჰყვავდებოდა.

სასოება ესე, მიუხედავად ჩვენზედა მოვლინებულის ცეცხლისა და მახვილისა, სიყმილისა და სერისა, თანდათან გვიძლიერდება, – წმიდის დავითის სახლსა ამას შინა დასადგურების შემდეგ, საქართველომ იწყო შენება: ასექვის წლის ტყვეობაში ყოფილი საქართველოს ეკლესია კვლავ თვით თავადი გახდა, ნაწილ-ნაწილად დაყოფილნი და დაქსაქსულნი ძენი მისნი ურთიერთთან შეთანხმდნენ და საქართველოს დამფუძნებლის კრების სამზადისში არიან, გადაგვარებული სკოლა მოეგო თავსა თვისსა და დღეს ქართულის უნივერსიტეტის საფუძვლის ჩაყრით დაგვირგვინებულ იქნების, მოკლედ, – ისტორია მეორდება და დავით ადმაშენებლის დრო გვიბრუნდება...

მხიარულ იყავ, კვლავ თვით თავადის ეკლესიის საჭეთ-მპყრობელობით სამშობლოს განთავისუფლების წინამორბედო, კადნიერებით შემოვედ სავანესა ამას დავით ადმაშენებლისასა და გუღმოდგინედ შეგვავედრე ყოვლის შემძლებელს, რომ მოვესწრნეთ წმიდის თამარის დრომს მოსვლასაც. ამინ.

დეკ. კ. ცინცაძე.

გაზეთი „საქართველო“, №25, 1918 წელი.

გვერდი 4.

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის კირიონ II-ის მიერ წარმოთქმული სიტყვა, ქართველი საზოგადოებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობის რომ იყო – ამაზე ნათლად მეტყველებს ეპიტეტები – „სამეცნიერო ტაძარი“, „ცოდნის ტაძარი“, რომლებიც მღვდელმოწამე კირიონმა დაუმკვიდრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტს. სამეცნიერო

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი ილია II (შიოლაშვილი)

და სასწავლო ტაძრად წოდებულ უმაღლეს სასწავლებელთან, საქართველოს სამოციქულო მართლმადიდებელი ეკლესიის წმიდა სინოდის წევრებს, მღვდელმთავრებს და საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქებს წარსულშიც (მიუხედავად კომუნისტური რეჟიმის გავლენისა) და ახლაც, ახლო ურთიერთობა აქვთ, რაზეც ნათლად მეტყველებს სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის უწმიდესის და უნეტარესის, მცხეთა-თბილისის, მთავარეპისკოპოსისა და ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტის ილია II-ის მიერ, წარმოთქმული არაერთი ქად-

ივერიის ყოვლადწმიდა ღმრთისმშობლის ხატი, რომელიც უწმიდესმა და უნეტარესმა ილია II-მ შესწირა უნივერსიტეტს.

დაიწერა 1901 წელს, ათონის წმიდა მთაზე, იოანე ღმრთისმეტყველის ქართველთა საგანეში. ხატი დაცულია ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში

აგება. მისი უწმიდესობა მოუწოდებს ქართველ ერს ეკლესიისა და სამეცნიერო დაწესებულების, კერძოდ კი უნივერსიტეტის დაახლოებას.

ყოველთვის განსაკუთრებულია უწმიდესისა და უნეტარესის ილია II-ის სტუმრობა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. განსაკუთრებული იყო 1998 წელი, როდესაც ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი დაარსებიდან 80 წლის იუბილეს აღნიშნავდა. საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით მისმა უწმიდესობამ, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ უნივერსიტეტს საჩუქრად – მეოხად და მფარველად გადასცა ათონის ივერიის ღმრთისმშობლის ხატი – პორტაიტისა, რომელიც დაწერილია ათონზე, იოანე ღმრთისმეტყველის ქართველთა მონასტერში 1901 წ.

განსაკუთრებულია ამ წმიდა ხატის იკონოგრაფია და მისი ისტორია, რომლის შესახებაც გვინდა აღვნიშნოთ შემდეგი: ხატი ხის დაფაზეა შესრულებული, რომლის ზომებია 55,5X42,5 სმ. ფიცრის სისქე 3,5 სმ. ხატს მარცხენა ქვედა კუთხეში ჰორიზონტალურად გამოკვეთილი აქვს მართხკუთხა ფორმის წმიდა ნაწილთა ჩასაბრძანებელი, რომლის ზომებია: 4X2,5 სმ. სიღრმე 1,5 (ამუამად ცარიელია). ფიცრის დაფაზე წარმოდგენილი იკონოგრაფია შესრულებულია შერეული ტექნიკით. საღებად გამოყენებულია: ოქრო, ტემპერა, ზეთი. ხატის ცენტრალურ ნაწილში მოსახულია ღმრთისმშობელი ყრმით ხელში (ოდიგიტრია). ღმრთისმშობელს მარცხენა ხელზე ყრმა უზის (რეპრეზენტაციული ანუ წარდგინებითი). მარჯვენა ხელით ყრმისკენ მიგვითითებს (გზის მაჩვენებელი). ყრმა იესო მარჯვენა ხელით ღოცავს (მაკურთხეველი მარჯვენა). მარცხენა ხელში გრავნილი უჭირავს. ღვთისმშობელს გვირგვინს ადგამს ორი ფრთოსანი ანგელოზი, რომლებიც ერთი ხელით გვირგვინს ადგამენ, ხოლო მეორე ხელში გაშლილი გრავნილი უპყრიათ, ბერძნული წარწერით. ანგელოზების ქვემოთ, ღმრთისმშობლის და ყრმის უკან, მარჯვენა

და მარცხენა მხარეს ორი წმიდანის გამოსახულებაა. ღმრთისმშობლის მარჯვენა მხარეს გამოსახულია წმიდა იოანე ღმრთისმეტყველი, რომელსაც მარჯვენა ხელში საწერკალამი უჭირავს (ბუმბული), ხოლო მარცხენა ხელში დახურული წიგნი (სახარება), მისი შარავანდედის ზემოთ იკითხება – „წმინდა იოანე“ ბერძნული წარწერა. ღმრთისმშობლის მარცხენა მხარეს და შესაბამისად ყრმა იესოს უკან გამოსახულია წმინდანი სამხედრო სამოსში, რომელსაც მარჯვენა ხელში ჯვარი უპყრია, ხოლო მარცხენა ხელში შუბი; მისი შარავანდედის ზემოთ იკითხება – „წმინდა კირიონ, მართა“ ბერძნული წარწერა. ხატზე გამოსახულ წმიდანებს ახლავს განმარტებითი წარწერები ბერძნულ ენაზე, რომლებიც შესრულებულია ოქროსფერი და შავი საღებავებით. ხატის მარჯვენა მხარეს, ქვედა კუთხეში, შავი ფერის საღებავით აწერია თარიღი – 1901.

წარწერა, რომელიც ხატის ზურგზე ცენტრალურ ნაწილში, საგანგებოდ დახაზულ მართკუთხედ ჩარჩოში ექვს სტრიქონად არის განლაგებული, ხატის ისტორიას მოგვითხრობს. ჩარჩო და ტექსტი შესრულებულია შავი ფერის მელნით, მხედრული დამწერლობით, ხოლო გასაფორმებლად გამოყენებულია ასომთავრული გრაფემები. საზედაო გრაფემა (წ) წითელი ფერის სინგური მელნით არის შესრულებული. წარწერა ქარაგმების გახსნით შემდეგნაირად იკითხება: „წმიდა ხატი ესე სახელ წოდებით ივერიისა კარისა ღვთის მშობელი ეგზავნების ყდ (ყოვლად) სამღვდელთა ორლოვის ეპისკოპოსს კირიონს. ახალ საგანე ქართველთა წა (წმიდა) იოანე მახარებლის ძმობისგან. ათონის მთა წმიდიდგან. 1904 წ.“

ხატის ზურგზე გაკეთებული კიდევ ერთი წარწერა გვატყობინებს, რომ იგი 1901 წელს დაიწერა ათონის ივერთა მონასტერში მოღვაწე ქართველი ბერების მიერ. 1904 წელს წმიდა იოანე მახარებლის ძმობის ქართველთა ბერებმა წმიდა ღმრთისმშობლის ხატი საქართველოში გამოაგზავნეს.

იმ დროისათვის საქართველოს ეკლეს-

სიის მრავალსაუკუნოვანი ქართული ეკლესიის ავტოკეფალიის აღსადგენად იღვწოდა ქართული საზოგადოება, რომელიც კირიონ ეპისკოპოსის ირგვლივ ერთიანდებოდა. ამიტომ, ათონის ივერთა მონასტერში მოღვაწე ქართველი ბერები, 1904 წელს ორიოლის ეპარქიაში მყოფ კირიონს უგზავნიან წმიდა ღმრთისმშობლის ხატს. 1917 წელს კირიონ ეპის-

ხატის ზურგზე შესრულებული წარწერა

კოპოსი საქართველოში დაბრუნდა. ამის შემდეგ, ივერიის ღმრთისმშობლის ხატი, კარის პორტაიტისად წოდებული, არმაზის ღმრთისმშობლის სახელობის ტაძარში მიუბრძანებიათ. აღნიშნული ტაძრის მღვდელ-მონაზონად, ჯერ კიდევ 1901 წელს კირიონ ეპისკოპოსს, მირიანი უკურთხებია, რასაც გვამცნობს ხატის ზურგზე – ხისგან გაკეთებულ სპეციალურ სამაგრზე შესრულებული წარწერა. ხატს ზედა და ქვედა მხარეს ჰორიზონტალურად გაუყვება ოთხ სტრიქონად, ხოლო სამაგრის ქვე-

და აშიაზე, ორ სტრიქონად, სხვა ხელით, მხედრული დამწერლობით, ფანქრით შესრულებულია წარწერა:

„მამა ჩემი მამუკი დედა ანა

შემიწყალე დედაო ღვთისა მაცხოვარისა ჩვენისა იესო ქრისტესო, მე მოღვაწი 23 წელი ამას მონასტერსა, არმაზში, ვზიდე ზურგითა კირი, გაჯი, ფიცარი; ვაშენე კედლები, ბოსტანი, ფუტკარი 1901 წ. ღვინობისთვის, 28 ამ რიცხვში, მაკურთხა კირიონ ეპისკოპოზმა მღვდელმონაზონათ მიწოდა სახელი მირიანი, ერის კაცობაში სახელი დავით და გვარი ბექაური 1917 წ.

შეეწიე მომავალ ქართველებს არმაზის ღმრთისმშობელო, შენი ვარ. მირიანი“.

ივერიის ღმრთისმშობლის ხატი ჩასმულია ხისგან დამზადებულ კიოტში, რომლის ზომებია: 68X55X11.

ხატი დაცულია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მუზეუმის ისტორიის ფონდში, რომლის საინვენტარო ნომერია თსუ-12138; სხ-244.

ყოველწმიდა ღმრთისმშობლის სასწაულმოქმედი ხატი, რომელიც მისმა უწმიდესობამ და უნეტარესობამ ილია II-მ შემოწირა უნივერსიტეტს, კიდევ ერთგზის შეგვახსენებს მის სიტყვას, რომ „რწმენასთან შეერთებული ცოდნა და ჩვენი ეროვნული ფასეულობები გადაარჩენს საქართველოს“ (8 თებ. 2006 წ. წმ. სამების ლავრა).

ალექსანდრე მარუაშვილი

ისტ. მეცნ. აკადემიური დოქტორი

DIRBIS RMRTISMSOBLIS MIZINEBIS MONASTERI

შიდა ქართლში, რუის-ურბნისის ეპარქიაში, მდებარეობს დირბის ღმრთისმშობლის მიძინების დედათა მონასტერი, რომელიც 2001 წლის 1 მაისს განახლდა მიტროპოლიტ იობის ლოცვა-კურთხევით. მონასტერთან ერთად განახლდა ტაძარიც, რომელიც X საუკუნისაა.

სოფელი დირბი, მონასტერთან ერთად, საისტორიო წყაროებში მოგვიანებით ჩანს. ვახუშტი ბატონიშვილი „აღწერა სამეფოსა საქართველოსი“ წერს: „...დასავლეთ კიდეა არს დირბს მონასტერი, სადა ზის არქიმანდრიტი იერუსალემის ჯვარის მონასტრისა. არამედ მეფენი ქართლისანი დასქენ ქართველთა, და ყოველს საქართველოსა შინა არს მამული მისი, და ჰფლობს ესე, და მოსავალს გზანის ვერცხლად იერუსალემს“. დირბის მონასტერი იერუსალიმის ჯვრის მონასტრის მეტოქი (მეტოქი – მონასტრის კუთვნილი დაქვემდებარებული ეკლესია მამულით) იყო. მეტოქის მიწაზე მოწეული მოსავალი საქართველოში იყიდებოდა, თანხა კი იერუსალიმში იგზავნებოდა.

წერილობითი წყაროების მიხედვით, დირბი იერუსალიმის ჯვრის მონასტრის და უფლის საფლავისათვის სვიმონ I-ს (1556-1569, 1578-1599 წწ.) შეუწირავს. საისტორიო ცენტრალური არქივის ფ. 1450 დავთარი 51/178 დაცულია მეტად საინტერესო დოკუმენტი, საიდანაც ჩანს, რომ

XIX საუკუნის დასაწყისში საქართველოს კვლავაც ცხოველი ურთიერთობა აქვს ჯვრის მონასტერთან და იერუსალიმის სხვა ეკლესია-მონასტრებთან. ამ პერიოდისათვის იერუსალიმის ჯვრის მონასტერს კვლავაც აქვს საქართველოში მეტოქი ტაძრები, რომელთა შორისაც დირბის ღვთისმშობლის ტაძარიც მოიხსენიება.

ჯვრის იერუსალიმისათვის დირბის სოფლისა და მონასტრის პირველი შემწირველია სვიმონ I, რაც ჩვენ ხელთ არსებულ შეწირულობის სიგელშიც აღინიშნება. შეწირულობის სიგელი იწყება უფლისადმი სავედრებელი ლოცვით. შემდგომად ჩამოლოცვისა, გადმოცემულია მართლადმსარებლობის ზედმიწევნითი სწავლება; განდიდებულია წმიდა ქალაქი იერუსალიმი, სადაც მოღვაწეობდა და ივნო უფალმა იესო ქრისტემ.

„სახელითა არსება დაუბადებელისა, დაუსაბამოსა, დაუსრულებელისა, ღვთისა მამისა და თანა არსისა და თანასწორისა და თანა დაუსაბამოსა და თანა გამგებელისა ღვთისა ძისათა და ცხოველს მყოფელისა და ყოველთა წმიდა მყოფელისა სახიერისა ღვთისა სულისა წმიდისათა, რომელთა იგი არცა ერთი რაი აქვს ურთიერთ არს განყოფილება თვითებასა შინა გვამთასა თვინიერ მიზეზისა... შეწევნითა და შუამდგომელობითა წმიდათა მღვდელთ მოძღვართა: წმიდისა ბასილი კესარიელისათა, გრიგოლი ღვთის მეტყველისათა, იოვანე ოქროპირისათა და ნიკოლაოზ საკვირველთ მოქმედისათა და ყოველთა წმიდათა მღვდელთ მოძღვართათა“... რომელნი საუკუნითგან სათნოეყუნეს უფალსა ჩუენსა იესოს ქრისტეს და კვალადც სათნო ყოფად არიან ამა ყოველთა ღირსთა და მართალთათა წმიდათა ღვთისათა თანამდგომარეობითა,

1. პუნქტუაცია გამართულია რედაქციის მიერ.

შეწევნითა და შუამდგომელობითა ესე მტკიცე და უცუალებელი და ყოვლის ადამის ნათესავისაგან მოუტევარ მოსარჩლელი წიგნი, ნიშანი და სიგელი ვიგულვეთ და ვიგულისმოდვინეთ, გკადრეთ და მოგახსენეთ და შემოგწირეთ, თქვენ, სასოებასა და სიქადულსა ცხორებისა ჩვენისასა, ზღუდესა მტკიცესა და მფარველსა ყოველთა შენდა მიღტოლვილთასა სახსარსა და საღხინებელსა ყოველთა ცოდვილთ-

და მსაჯულსა ქვრივთასა, მეფეთა მამხილებელსა და უბრალოდ სიკვდილისაგან დამხსნელსა პერობილთასა და განმანათლებელსა მირონ ქალაქისასა, თქვენ დიდსა საკვირველთმოქმედსა ნიკოლას ჩუენ თქუენ მიერ გვირგვინოსანმან და შენ მიერ დამყარებულმან იესიან დავითიან სოლომონიან ბაგრატიონის ყოვლისა აღმოსავლეთისა და საქართველოისა თვითმპყრობელ მქონებელის მეფეთ-მეფი-

ღირბის მონასტრის ფრესკა. მუცლადღებული ღვთისმშობელი

ასა, ძლიერსა და უძლეველსა პატიოსანსა და ცხოველმყოფელსა საფლავსა უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესსა და პატიოსანსა ტაძარსა თქვენსა და მონასტერსა წმიდასა ქალაქსა იერუსალემსა და წმიდასა გოლგოთასა, სადა დადგეს ფერხნი უბიწონი მხსნელისა ჩვენისანი და რომელსა ზედა დაითხა სისხლი და წყალი გარდმოსული გუერდისაგან საუფლოსა და თქვენ დიდსა მღუდელთმოძღვარსა წუალებათა აღმომფხურელსა და მქადაგებელსა მართლისა სარწმუნოებისასა, მწყემსსა მწყემსთასა და მოძღუარსა ყოველთა ქრისტიანეთასა, საფუძველსა ყოველთა მართლმადიდებელთასა, საღვთოთა სწავლათა თვალსა და სამკაულსა ყოვლისა სოფლისასა, მამასა ობოლთასა

სა სვიმეონისა თანამეცხედრემან და მეფის ლეონის ასულმან დედოფალთ დედოფალმან, დედოფალმან ნესტანდარეჯან და ძეთა ჩუენტა სასურველთა პირმშომან პატრონმან გიორგი და პატრონმან ლუარსაბ და უმრწემესმან პატრონმან არსენი, ასრე და ამა პირსა ზედა ოდეს იგულვა და იგულისმოდვინა მეფეთ-მეფემან სვიმეონ და შემოსწირა სოფელი ღირბი წმიდასა და განმაცხოველებელსა ჯვარის მონასტერსა და ცხოველმყოფელსა აღსადგომელსა საფლავსა უფლისასა და საუფლოთა სისხლთა მიერ მორწყულსა წმიდასა გოლგოთასა, ესრეთ, რომელ ღირბის სამღებროს გამოსადები ყიშტი ჩუენი იყო და თქვენი წმიდა მონასტერი წმიდის ნიკოლოზის სადედოფლო იყო და

ჩვენ გკადრეთ, შემოგწირეთ და მოგახსენეთ მცირე ესე შესაწირავი ღირბის სამღებროს ყიშტი და ბეგარა; რაოდენიცა გამოვიდოდეს უკლებლად აიღებოდეს და წმიდასა და პატიოსანსა ტაძარსა წმიდისა ნიკოლოზისა წინაშე მიიღებოდეს და დელათა უფროსათ რაისასა მიერთმეოდეს და დეკენბრის ექუსსა წმინდანი პატიუნ ვინ გინდა ვინ იყუნენ, ჯუარის მამა და ერთობილნი კრებულნი ჩვენთვის ჟამსა სწირვიდენ და აღაპსა გარდაიხდიდნენ

დავამტკიცეთ და ესეც მოგვახსენეს რა, ღირბის სამღებრო შესაწირავს, რუისა და არადეთს, მღებარ არ ჯდომილაო. მოკითხული ვქენით და არ ჯდომილიყო და ცოტას ხანს უცოდინობით მღებართუცეს დაესვა და აწე ისევ მომვშლევნებია და ჩვენი ბრძანება არის, ნურა მღებართუცესი ნურც რუის და ნურც არადეთს მღებარს ნუ დასვამ და რომელიც რიგი სიგელითა ამითა მონასტერში გარიგებულ იყოს და დებულ იყოს, ნუ მოშლიან

ფრესკა. ზედა რეგისტრში: მართალი ანა, ქვემოთ – მუცლადღებულ ღვთისმშობელი

მეფეთ-მეფისა სვიმონისათვის და ჩვენის ცოდვილის სულისათვის და ამ აღაპს რაოდენიცა თეთრი გადარჩებოდეს, სამარადისოდ ჩვენთვის ერთი კანდელი ენთებოდეს ტაძარსა წმიდისა ნიკოლოზისსა. შეიწირე, წმიდაო მღვდელთმოდვარო ნიკოლოზ, მცირე და კინი ესე შესაწირავი ჩვენი და წარმართე და განაძლიერე მეფობა ჩვენი, აწ გეფუარევედ ორთავე შინა ცხორებათა... დაიწერა სიგელი ესე... მეფობისა ღვთის მოყვარისა მეფეთ მეფისა სვიმონისსა [ლ.ა] თვესა ივლისსა.

ჩვენ, ღთივეგირგვინოსამან მეფეთმეფემან, პატრონმან გიორგიმ, ეს სიგელი გავსინჯეთ და მეფობისა ჩვენისა წარსამართებლად და სულისა ჩვენისა საოხად ჩვენცა

და გარდისდიდენ და ჩვენც მოგვისხენებდენ. ჩართული გიორგი ესე ბრძანება ხელმწიფეთა ჩვენცა ასრე დავამტკიცებია.

ადგილი ბეჭედისა სიძველით არ ჩანს.

ადგილი ბეჭედისა სვიმონ.

ჩვენ ცხებულის მეფის თეიმურაზის ძე მეორე ირაკლი მეფე საქართველოსი ამ გუჯარს ვამტკიცებ აპრილის კ ქკსუ.

ადგილი ბეჭედისა მეფე ირაკლი.

ადგილი ბეჭედისა დედოფალი დარეჯან.

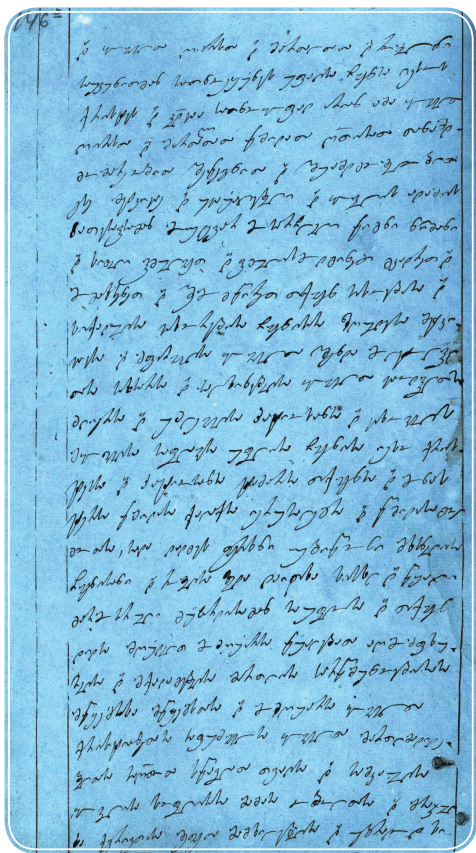
როსტომ მეფეს (1632-1658 წწ.) და დედო-

ფალ მარიამს 1650 წელს სათარხნოს წიგნით განუახლებიათ ღირბის მონასტრის იერუსალიმისადმი შეწირულობა, რის მიხედვითაც ღირბი თავისუფლდებოდა გადასახადებისაგან იმ პირობით, რომ იერუსალიმისათვის ყოველწლიურად ექვსი ათასი თეთრი ეხადა. 1777 წლის 20 აპრილს ერეკლე II-ს ღირბის მონასტრის შეუვალობა განუახლებია. XVII საუკუნის დამდეგიდან ღირბს, ისევე როგორც სხვა მამულებს საქართველოში, იერუსალიმიდან ჩამოსული ბერძენი ჯვრის მამები მართავდნენ. მათ სამეურნეო ფუნქციის შესრულება და ყმა-მამულებიდან მიღებული მოსავლის გაყიდვა და იერუსალიმში ფულის გაგზავნა ევალებოდათ.

ღირბის ღმრთისმშობლის მიძინების

ტადარი, რომელსაც ხალხში „კუბოსა ღვთისმშობელს“ ეძახდნენ, წარმოადგენს „ხალხური წრის“ სოფლის ეკლესიას.

ღღესათვის დირბის ტადარი სამნავიანი შენობაა. თავდაპირველად, X საუკუნეში, ლეონ II-ის (957-967 წწ.) მეფობის დროს აშენდა დარბაზული ტიპის ეკლესია. შემდგომ, XIV – XVI საუკუნეებში ჩრდილოეთიდან, XVII საუკუნეში კი სამხრეთიდან ეკლესიას მინაშენები მიადგეს, ხოლო დარბაზული ნაგებობის ჩრდილოეთისა და სამხრეთ კედლებში ორი-ორი თაღი

დირბის მონასტრის შეწირულობის სიგელი

გაჭრეს, რის გამოც ეკლესიამ სამნავიანი ბაზილიკის ფორმა მიიღო.

ეკლესიის საკურთხეველში XVII საუკუნის აგურის კანკელის მიღმა შემონახულია იშვიათი ფორმის ტრაპეზი - კედელში ჩამონტაჟებული ქვის ფილა.

დირბის ეკლესიის ტრაპეზი ე. წ. მაგიდისებრი ტრაპეზების ჯგუფს განეკუთვნება (მაგიდის ფორმის ქვის უძრავი ტრაპეზი ლიტურგიკული დანიშნულების უძველესი ფორმაა).

ეკლესიას ემიჯნება აგურით ნაგები გვიანი შუა საუკუნეების სამრეკლო და სასახლის ნანგრევები, აგრეთვე დასავლეთ ბეჭობზე მდებარეობს XVIII საუკუნის ციხის ნანგრევები. ციხე აგებულია რიყის ქვით კირდულაბზე.

2003 წელს დირბის ღმრთისმშობლის მიძინების ეკლესიას რესტავრაცია ჩატარდა. ტადარში მოიხსნა ნალესი ფენა, რის შედაგადაც გამოჩნდა XIV საუკუნის უნიკალური ფრესკები.

დირბის ტადრის მოხატულობა მიეკუთვნება კონსტანტინეპოლსა და თესალონიკში ჩამოყალიბებულ პალეოლოგოსთა სტილს. XIV საუკუნეში, როცა დირბის ღმრთისმშობლის ეკლესიის მოხატულობა იქმნება, ქართული სახელმწიფოს მდგომარეობა სრულიად განსხვავებულია, მონღოლების შემოსევით წელში გატეხილი ქვეყანა ეროვნულ ტრადიციებს ვეღარ ავითარებს და იღებს პალეოლოგოსთა მხატვრულ სტილს. დირბის ეკლესიის მოხატულობა ადასტურებს პალეოლოგოსთა პირველხარისხოვანი ძეგლების საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე გავრცელებას.

მხატვრობის მნიშვნელოვანი ნაწილი ეთმობა ღმრთისმშობლის ცხოვრების ამსახველ ციკლს. მათ შორის უნიკალურია ფრესკა, რომელსაც „იოსების ყვედრება“ ეწოდება და, რომელიც იშვიათად გამოისახებოდა არა მარტო ქართულ, არამედ, საერთოდ, ღმრთისმშობლის ცხოვრების ციკლის ამსახველ ძეგლებში. განსაკუთრებით საინტერესოა ფაქიზი ოსტატობით და დედობრივი სითბოთი და სიყვარულით სავსე „მუცლადღებული ღმრთისმშობელი“. ნალესი ფენის მოხსნისას პირველად სწორედ ღმრთისმშობლის ეს ფრესკა გამოჩნდა, თითქმის უვნებელი.

დირბის ღმრთისმშობელი უშვილოთა და ორსულთა შემწეა, ყოველ კეთილ თხოვნათა მსწრაფლ შემსმენელ სახელგანთქმულ ტადარში შვილიერების მოსურნე მომლოცველები მოდიან.

შორენა გულიაშვილი

MZLE NISI JVARISAI

მოციქულთასწორ მეფე მირიანის ღოცვა

მცხეთა. ჯვრის მონასტერი

„...მაშინ განიზრახვიდა მეფე იგი ყოველსა მას ერსა თანა, ვითარმედ რომელსამე ადგილსა აღჰმართონ ჯუარი იგი. ხოლო კაცად-კაცადი იტყოდა, სადაცა ვის მარჯუე უჩნდა და ვერ სადა გამოარჩიეს. მას უამსა მირიან მეფე ილოცვიდა და იტყოდა: უფალო იესუ ქრისტე, რომელი გურწამ ტყვსა მისგან და გუასწავეს მღვდელთა მათ შენთა, შენ იესუ ქრისტე, რომელმან თავი თუსი დაიმდაბლე და ხატი მონისა შენისაა შთაიცვ სიმდაბლითა შენითა, რომელი გარდამოჰკვდ წიაღთაგან მამისათა, რომელმან დაუტევენ ჩუემთვს საყდარნი, უფლებანი და ძალნი და დაემკვდრე საშოსა ქალწულისა მარიამისსა, და მერმე ჯუარს-ეცუ პონტოელისა პილატეს ზე, დაეფალ გულსა ქუეყანისასა და ასლსდეგ მესამესა დღესა და ადასრულე ყოველი თქუემული წინასწარმეტუელთაჲ, აჰმადლდი ზეცად და დაშჯედ

მარჯუენით მამისა, და მერმე მოსვლად ხარ განშჯად ცხოველთა და მკუდართა, და დაგვტევე ნიში შჯულისა შენისაჲ დასარღუეველად უხილაგთა მანქანებათა მტერისათა, ხოლო ჩუენ, მოშიშთა შენთა, მოგვლებიეს სასწაულად, რაფთა განვერნეთ პირსა ეშმაკისასა, რომლისაგანცა-იგი წარტყუენულ ვიყვენით. ხოლო აწ შენ, უფალო ღმერთო, მაცხოვარო ჩუენო, ინებე გამოცხადებაჲ ადგილისაჲ, რომელსა ზედა აღვჰმართო ნიში ჯუარისა შენისაჲ, რაფთა იხილონ მოძულეთა შენთა და ჰრცხუენოდის, რამეთუ შენ, უფალი, შემეწიენ ჩუენ და ნუგეშინის-მეც ჩუენ. და ვითარცა დამწუხრდა, მას დამესა ჩუენებით დაადგრა ანგელოზი უფლისაჲ მირიან მეფესა და უჩუენა მას ბორცვ ერთი არაგუსა წყალსა ზედა წიაღ კერძო, მახლობლად მცხეთასა. და ჰრქუა მას: ესე ადგილი გამოურჩევიეს ღმერთსა და ამას ზედა აღჰმართე ნიში იგი ჯუარისაჲ. და ვითარცა განთენა, უთხრა მირიან მეფემან მღვდელთა მათ ჩუენებაჲ იგი ანგელოზისაჲ მის და სიტყუაჲცა იგი ანგელოზისაჲ, რომელსა ეტყოდა, უთხრა მათ და ყოველსა ერსა და ბორცვცა იგი უჩუენა მათ. ვითარცა ესმა ჩუენებაჲ იგი და ადგილიცა იხილეს, სათნო უჩნდა ყოველსა მას ერსა ბორცვ იგი და სიხარულითა და გალობითა დიდითა ყოველთა ერთბამად აღიღეს ჯუარი იგი და აღჰმართეს ბორცუსა მას ზედა მძღწ ნიში ჯუარისაჲ მცხეთასა მახლობელად, მართლ წინაშე აღმოსავალით, დღესა კურიაკესა, ადვსებისა შემდგომად ზატიკის-ზატიკსა.

და აღემართა ნიში ჯუარისაჲ ქართლს შინა. მეყსეულად მას უამსა შინა ყოველნი კერპნი, რომელნი იყვნეს საზღვართა ქართლისათა, დაეცნეს და შეიმუხრნეს და საკერპონიცა მათნი და-ვე-ირღუეს.“

„აღმართებაჲ პატიოსნისა ჯუარისაჲ მცხეთას“
„კლარჯული მრავალთაჲი,“
მეცნიერება. 1991 წელი.

უწმიდესმა და უნეტარესმა ილია II-მ სამთავროს წმიდა ნინოს დედათა მონასტრის იღუმენია ქეთევანს უბოძა ხატი სახელწოდებით „იესო ქრისტე – დიდი მღვდელმთავარი“.

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, უწმიდესი და უნეტარესი ილია II, სამთავროს წმინდა ნინოს დედათა მონასტრის იღუმენია ქეთევანი, მონასტრის მგალობელთა გუნდი, მონასტრის ჟურნალ „მაველოვანის“ რედაქტორი მონოზონი ანა და სტიქაროსანი სოსო ელიზბარაშვილი.

უწმიდესის და უნეტარესის ილია II-ის ღვთაება-კურთხევით, სვეტიცხოველის საკათედრო ტაძარში განახლდა წმიდა კათოლიკოს-პატრიარქის მეღქმისედეკ I-ის და წმიდა მეფე ვახტანგ გორგასალის საფლავის ქვები.

ქვაზე კვეთა შეასრულეს მოქანდაკეებმა: გიორგი ლალიაშვილმა და პაატა გიგაურმა.

ფოტომასალის ავტორი: მონღონი ნონა (ჯავახიშვილი)

მონოზენის ალექსია

კ ი თ ხ ე ა - მ ი გ ე ბ ა

უკეთო მონოზენი წინაშე ლეთისა, გკითხავ სიმშვიდით
და მოძიებ ზუენ ყოვლითა კრძალულებითა:

კითხვა: ზაისათუის მონოზენი, ძძათ, შეუღობით, წმინდასა
ამასა მსხვერპლის შეწირვასა და წმინდათა ამათ კრებულთა?

მიგება: მსებავს განშობებთა ზოფლისაგან, ბაჭიოსანთ ძძათ.

კითხვა: ნებითა შესითა ღირს იქმნებთა ანგლოსებრივსა ამას ხანესა
და წესსა გუნდთა მონოზენთასა?

მიგება: ბე, ლუთისა ძალთა, ბაჭიოსანთ ძძათ.

წინამძღუარბან: ზოლო ზაკებს აღვზივებთა კეთილი და სანაყრელი ესე
საქმეი, უკეთო გნებავს განსრულებთა კეთილისა საქმისა,
შრომთა, ზოგუნებთა და ტკივილითა განსრულებების.

კითხვა: ნებით გონებთა შესითა მონოზენა წინაშე უფლისა?

მიგება: ბე, ლუთისა ძალთა, ბაჭიოსანთ ძძათ.

კითხვა: დაიტავა ქალწულებსა შესა ყოვლითა გონებთა და ხასთებთა?

მიგება: ბე, ლუთისა ძალთა, ბაჭიოსანთ ძძათ.

კითხვა: ცხთვებებსა შესა შესა ეიღო სიკედიდო ბეთთა
მონოზენებსა უფროსისასა, და ყოველთა ქრისტიეს ძიერ ძძათასა?

მიგება: ბე, ლუთისა ძალთა, ბაჭიოსანთ ძძათ.

კითხვა: დაითქნა ყოველსა ძიერისხილვასა, იწრებებსა, ბორთოთა
ძიერ აღძრულსა მსაკუარებებსა, ხასუფეკვლისათვის ცათასა?

მიგება: ბე, ლუთისა ძალთა, ბაჭიოსანთ ძძათ.